

SUOMEN PUHALLINORKESTERILIITON JÄSENLEHTI

PUHALLINMUSIIKKI.FI

1/2026

Ameriikan pojat

Suomalaisen sotilasmusiikin historia

Puhallinsoitto on huippu-urheilua - oletko valmis?

Kuortaneen soittokunta

Sisällys

- 3** Pääkirjoitus
- 4** Puhallinsoitto on huippu-urheilua - oletko valmis?
- 6** Lieksan nuorisopuhallinorkesterin kronikka 1958-2023
- 8** Suomalaisen sotilasmusiikin historia
- 11** Valtakunnalliset puhallinpäivät Porissa 2026
- 12** Uutta ilmassa -sävellyskilpailun finaali soi Tampereella
- 14** Kvartaalin kantaesityksiä
- 16** Karelia-puhallinorkesteri 80 vuotta
- 18** NOMU -pohjoismaisen puhallinmusiikin yhteistyöfoorumi
- 19** Olette osa sivistysliikettä! Kansalaisfoorumi
- 20** SPOL -hallituslaiset esittäytyvät
- 22** Oivalluksia orkesterikoulusta osa. 2
- 24** Oppilasrekrytointimallit esittelyssä
- 26** Kuortaneen soittokunta
- 28** Lieksan vaskiviikko 2026 -yhtyekurssit
- 29** Puhallinmusiikki, elämänmittainen oppimistarina
- 30** Ameriikan pojat
- 34** SPOL tiedottaa
- 35** SPOL ansiomerkit

PUHALLINMUSIIKKI.FI

JULKAISIJA / TOIMITUS

Suomen Puhallinorkesteriliitto Ry

PÄÄTOIMITTAJA

Hanna-Mari Lehtonen

TOIMITUSSIHTEERI

Mari Kaasinen

TOIMITUSKUNTA

Soila Takanen, Simo Haapalehto ja
Ville Karjalainen

TAITTO

Ville Karjalainen

PAINOPAikka

Keuruun Laatupaino KLP Oy

LEHDEN 2/2026 AINEISTOPÄIVÄ

3.5.2026

LEHTI VERKOSSA

puhallinmusiikki.fi

ISSN

2954-2723 (painettu)

2954-2731 (verkko)

KANNEN KUVA

Ilkka Karppanen

ILMOITUSHINNAT JA -KOOT

TAKAKANSI / 450 €

190 x 239 mm (marginaaleissa)
210 x 249 mm (reunoihin saakka yltävä,
vaatii 3 mm:n leikkuuvaran)

SISÄSIVU / 300 €

190 x 277 mm (marginaaleissa)
210 x 297 mm (reunoihin saakka yltävä,
vaatii 3 mm:n leikkuuvaran)

1/2 SIVUA / 200 €

92 x 277 mm (pysty)
190 x 135 mm (vaaka)

1/4 SIVUA / 120 €

190 x 64 mm

Tarkemmat ohjeet spol.pj@gmail.com

PÄÄKIRJOITUS

Kuka turvaa puhallinmusiikin tulevaisuuden?

Vuosi on alkanut muutosten ja kiitosten merkeissä. Suomen Puhallinorkesteriliiton hallituksessa tapahtui vaihdoksia, kun Lassi Takanen, Juhani Valtasalmi ja Jukka Viitasari jäivät pois hallitustyöstä. Lämmin kiitos teille kaikille vuosien sitoutuneesta ja määrätietoisesta työstä puhallinmusiikin hyväksi.

Juhani jatkaa liiton taloudenhoitajana, mikä tuo tärkeää jatkuvuutta. Erityiskiitos Jukalle hänen korvaamattomasta työstään puhallinmusiikki.fi-lehden parissa. Lehden tehtäviä on nyt jaettu uudelleen, ja uutena päätoimittajana on aloittanut Hanna-Mari Lehtonen. Hallitukseen palasi Ville Karjalainen ja uutena jäsenenä aloitti Anna-Leena Lumme – tervetuloa mukaan.

Muutosten rinnalla joudumme kuitenkin kohtaamaan vakavamman kysymyksen. Taide- ja kulttuuriviraston päätös olla myöntämättä Suomen Puhallinorkesteriliitolle toiminta-avustusta vuodelle 2026 ei ole vain yhden järjestön talousasia. Se vaikuttaa koko suomalaisen puhallinmusiikin rakenteeseen – ja juuri nyt tuo rakenne on jo valmiiksi hauras.

Monissa maissa musiikkikasvatuksen ytimessä on yhteissoitto. Orkesteri ei ole sivutuote, vaan keskus. Suomessa yhteissoitto ei ole ollut samalla tavalla järjestelmän keskiössä, ja seuraukset näkyvät: koesoitoissa menestyvät yhä useammin ulkomaiset hakijat, sotilassoittokunnissa on täyttämättömiä vakansseja, soitonopettajista on pulaa ja Sibelius-Akatemiaan hakeutuu poikkeuksellisen vähän puhallinsoittajia. Monesta kunnasta on kadonnut harrastajapuhallinorkesteri, joka vielä muu-

tama vuosikymmen sitten oli osa paikallista kulttuurielämää.

Ilman orkesteria ei synny orkesterimuusikoita.

Puhallinsoittajien koulutusta hajautettiin aikanaan useisiin ammattikorkeakouluihin ilman, että opiskelijamäärät kasvoivat. Samalla maakunnallisia sotilassoittokuntia lakkautettiin, ja niiden mukana katosi laaja opettaja- ja esikuvaverkosto. Kun Sibelius-Akatemiaan valittiin useina vuosina vähän tai ei lainkaan suomalaisia puhallinsoittajia, vaikutukset eivät näkyneet heti – mutta nyt ne näkyvät.

Suomalaisen puhallinmusiikin strategia 2025–2035 laadittiin laajas- yhteistyössä alan keskeisten toimijoiden ja oppilaitosten kanssa, ja sen koordinoijiksi nimettiin SPOL ja SML. Ilman toiminta-avustusta strategialla ei kuitenkaan ole käytännön toimeenpanijaa. Strategia ilman toteuttajaa jää paperiksi.

KUVA MINNA RUUSUVUORI

Suomen Puhallinorkesteriliitto kokoaa kenttää yhteen, koordinoi Valtakunnalliset Puhallinpäivät ja SM-kilpailut, kouluttaa, julkaisee tätä lehteä, ylläpitää tiedotusta ja edustaa Suomea kansainvälisesti. Kyse ei ole yksittäisistä projekteista, vaan rakenteesta, joka pitää kentän koossa.

Olemme hakeneet rahoitusta eri kanavista ja jatkamme työtä määrätietoisesti. Toistaiseksi ratkaisua ei ole löytynyt. KUVIn toiminta-avustuksen jääminen nollaan euroon vaikuttaa väistämättä SPOLin toimintaan – halusimme sitä tai emme.

Suomessa panostetaan puhallinmusiikkiin vuosittain miljoonia euroja koulutuksen, orkestereiden ja akatemioiden kautta.

Siksi on perusteltua kysyä: eikö 28 000 euron panostus toiminnanjohtajaresurssiin olisi strategisesti viisas investointi koko kentän koordinaatioon ja kehittämiseen? Aina voidaan sanoa, ettei rahaa ole. Silloin ratkaisevaa on, mitä pidetään välttämättömänä. Yhteissoitto on puhallinmusiikin perusta. Ilman harrastajapohjaa ketju katkeaa. koordinaatiota kenttä pirstaloituu.

Kysymys ei ole yhdestä yhdistyksestä.

Kysymys on siitä, kuka turvaa suomalaisen puhallinmusiikin tulevaisuuden.

Kirkkonummella 2.3.2026
Sami Ruusuvuori

Suomen Puhallinorkesteriliiton
puheenjohtaja

Puhallinsoitto on huippu-urheilua – oletko valmis?

TEKSTI & KUVAT MARKKU RIIHINEN

Muusikko ja ammattiurheilija ovat työssään usein fyysisen ja psyykkisen suorituskykynsä ylärajoilla. Muita vastaavia ammatteja on vaikea löytää. Molempiin ammatteihin kuuluvat systemaattinen valmentautuminen ja riittävä palautuminen. Lisäksi tiedetään, että ammattimainen soittaminen on vaativinta, mitä ihminen voi aivoillaan tehdä. Haasteita siis riittää.

Tuki- ja liikuntaelimestön haasteet voivat aiheutua epäsymmetrisestä kuormituksesta, esimerkiksi huiolistien kiertoasennosta tai vaikkapa klarinetistien ja oboistien soitinta kannattelevasta kuormituksesta oikeaan peukaloon. Selvästi yleisin TULE-ongelma on kuitenkin hartioiden ja lapaluiden liiallinen kiertyminen eteenpäin.

Hartialinjan kääntyminen eteen aiheuttaa helposti pinnetiloja käsiin meneviin hermoihin ja verisuoniin. Se puolestaan voi altistaa motorisille häiriöille sekä käden ja kyynärvarren rasitusvammoille. Onneksi virheasento on toiminnallinen - ja toimintaahan voidaan aina muuttaa ja kohentaa. Soittajan valmentautumiseen kuuluu pienen rintalihaksen venyvyydestä ja yläselän lihasten voimakas venyvyydestä huolehtiminen.

Lihaksien merkitys

Pienen rintalihaksen merkitys soittoasennolle on tärkeä, mutta lisäksi kyseinen lihas on tärkeä apuhengityslihas. Lihaksen tehtävänä on liikuttaa lapaluuta, mutta soittajan pitäessä instrumenttia soittoasennossa, sen tehtävä muuttuu. Lihas pystyy silloin nopeassa sisäänhengityksessä nostamaan kylkiluita 3–5 ylöspäin, rintakehän yläosa laajenee ja keuhkot täyttyvät nopeasti. Kireä lihas ei pysty auttamaan hengityksessä ja soittoasennon hallitseminenkin on haastavaa. Meillä

Puhallinsoittajatutkimuksessa arvioitiin rangan liikkuvuutta ja lihasten venyvyyttä mahdollisimman tarkasti.

Leukanivelet kunnossa

Maailmalla tehdyissä tutkimuksissa on havaittu, että puhallinsoittajilla on leukanivel- ja kasvolihaskasvaivoja muuta väestöä enemmän. Kuopiossa kiinnostuttiin aiheesta ja aloitettiin sitä koskeva laaja tutkimus pari vuotta sitten. Lähes 60 soittajaa pääsi Itä-Suomen yliopiston hammasklinikalla erikoislääkärin tekemään tutkimukseen. Musiikkifysioterapeuttina arvioin soittoasennot, nivelten liikelaajuudet ja mahdolliset lihaskireydet. Tuloksia vielä analysoidaan ja tutkimus on saanut jatkoakin, mutta jotain voidaan jo kertoa.

Leukanivelongelmia toki löytyi, mutta tässä joukossa ei muuta väestöä enempää. Yleisin havaittu diagnoosi oli kasvolihaskipu. Yllättävästi,

sekä miehillä että naisilla, soittajien yläraajojen lihasvoimat olivat muuhun väestöön verrattuna heikommat. Puupuhaltajien niskan asento ”huononi” soittoasennossa ja vaskisoittajilla soitin ”paransi” niskan asentoa. Meneillään olevassa toisessa tutkimussarjassa selvitetään yksinkertaisen kotiharjoitteluohjelman vaikutusta tuki- ja liikuntaelimestön toimintaan ja soittoasentoon.

Soittoasennossa pään liiallinen työntyminen eteen aiheuttaa pään (5 kg) laskennallisen painon kasvamisen helposti moninkertaiseksi. Jos niin käy, niska-hartiaseudun lihasten jännitystaso nousee suuresti ja monet soittoeliikkeisiin tarkoitetut lihakset joutuvatkin kannattelemaan pään asentoa. Lihakset väsyvät helposti ja soitto ei soi, kuten haluaisi.

Lihashuolto ja palautuminen

Soittajien lihashuoltoon olen kehittänyt muistisäännön VVV: Venytäkireitä, Vahvistaharjoituksia ja Varohermoja. Meidän olisi hyvä olla koko ajan selvillä, mitä ja miksi tehdään? Yleisesti arvioiden puhallinsoittajan keho kaipaa venyttävää harjoitusta rintalihaksiin ja alaselkään sekä vahvistavaa yläselkään ja vatsalihaksiin. Hermot on syytä jättää rauhaan. Hermosto ei siedä venyttämistä eikä siihen kohdistuvaa ulkoista painetta.

Musiikin ammattilaisten, alalle opiskelevien ja aktiiviharrastajien olisi syytä ottaa mallia huippu-urheilusta myös palautumisen merkityksen ymmärtämisessä: ”huomiseen valmistautuminen alkaa jo tänään”. Päivittäisen soittamisen jälkeen huolehditaan palauttavista toimista, kuten kiristymään pyrkivien lihasten venyttelystä, heikolle jäävien lihasten aktivoinnista, liikunnasta sekä riittävästä ravinnosta ja unesta. Soitosta on syytä olla yksi kokonaan vapaa päivä viikossa. Ja suositusten mukaan kestävyysliikuntaa olisi hyvä olla 2,5 tuntia viikossa.

Soiton kuormittavuus ja harjoituksen kohde vaikuttaa palautumisasi-

kaan. Kevyestä soittoharjoituksesta palautuminen vie 6–12 tuntia, fyysisesti kovasta harjoituksesta palautuminen kestää jo 24–48 tuntia. Hermoston palautuminen taito-tekniikka-harjoituksesta voi kestää 6–72 tuntia. Meidän olisi syytä oppia tunnistamaan merkkejä kehon palautumisesta. Kun uusi päivä alkaa, olenko vielä kuormittunut eilisestä? Miten tänään kannattaisi harjoitella? Kaikkien harjoituspäivien ja -viikkojen ei tarvitse olla samanlaisia.

Terveellinen kuormitustapa ja itsestä huolehtiminen merkitsee samalla myös soiton ja oppimisen helpoutta ja mukavuutta, myös rasitus-

vammojen riski pienenee. Tarvittavat toimenpiteet ovat varsin pieniä.

“Pikkujutut ovat osa kokonaisuutta. Kokonaisuudesta muodostuu täydellisyys. Ja täydellisyys, niin, se ei olekaan pikkujuttu.” (Michelangelo 1475–1564).

Markku Riihinen
musiikkifysioterapeutti
tuki- ja liikuntaelimestön erikoisasiantuntija
markku.riihinen@iwn.fi

Kuopion kaupunginorkesterin puhallinsoittajia soittoasennon tarkastelussa.

Tarinoita matkan varrelta musiikista ja vähän muustakin

Lieksan Nuorisopuhallinorkesterin kronikka 1958–2023

TEKSTI MARI KAASINEN KUVA LIEKSAN LEHTI/VARPU STRENGELL

Musiikkineuvos, dir.mus. Erkki Eskelinen on tehnyt merkittävän ja arvokkaan työn kootessaan Lieksan Nuorisopuhallinorkesterin kronikka 1958–2023: tarinoita matkan varrelta musiikista ja vähän muustakin -kirjan. Kirja on julkaistu marraskuussa 2025 ja sen kustantajana toimii Lieksan Nuorisopuhallinorkesterin Tuki ry. Teos on laaja, noin 760-sivuinen runsaasti kuvitettu historiikki, joka käsittelee Lieksan Nuorisopuhallinorkesterin vaihteita vuosilta 1958–2023.

Kirja kertoo Lieksan nuorisopuhallinorkesterin yli 60-vuotisesta historiasta. Teoksessa on tallennettu orkesterin vaiheet, merkittävät tapahtumat ja ihmiset sekä tuotu esille musiikkiharrastuksen merkitys paikalliselle yhteisölle. Historiikki on samalla kunnianosoitus niille sukupolville, jotka ovat olleet mukana rakentamassa orkesterin toimintaa.

Teoksessa on neljä osaa: I Juhlan ja elämän tarinoita, II Erkin ajanjäljissä Jounin aika, Anun aika, Minnan aika, Susannan aika ja Juhan aika, III Koulukerhosta menestyväksi orkesteriksi ja IV Vanhat kalenterit kertovat eli Soitettiinpa ennenkin. Kirja kuvaa orkesterin perustamista vuonna 1958, toiminnan vakiintumista ja laajenemista sekä erilaisia konserttimatkoja, juhlatilaisuuksia ja kilpailuja. Mukana on runsaasti valokuvia, lehtileikkeitä ja muisteluja, jotka tekevät historiasta elävää ja henkilökohtaista. Kirja ei ole pelkkä tapahtumaluettelo, vaan se sisältää myös tarinoita ja anekdoot-

teja, jotka valottavat orkesterin arkea ja yhteishenkeä.

Merkittävin henkilö teoksessa on sen kokoaja Erkki Eskelinen, joka on ollut keskeinen vaikuttaja orkesterin toiminnassa pitkään. Hänen panoksensa näkyy sekä orkesterin historiassa että itse kirjassa. Lisäksi teoksessa tuodaan esille useita kapellimestareita, opettajia ja soittajia eri vuosikymmeniltä. Näiden henkilöiden kautta lukija saa käsityksen siitä, kuinka tärkeää vapaaehtoistyö ja sitoutuminen ovat olleet orkesterin menestykselle.

Historiikki osoittaa, kuinka merkittävä rooli nuorisopuhallinorkesterilla on ollut Lieksan kulttuurielämässä. Se on tarjonnut monille nuorille mahdollisuuden harrastaa musiikkia, esiintyä ja kokea yhteisöllisyyttä. Kirja toimii tärkeänä dokumenttina paikallishistoriasta ja musiikkikasvatuksesta. Se säilyttää arvokasta tietoa tuleville sukupolville.

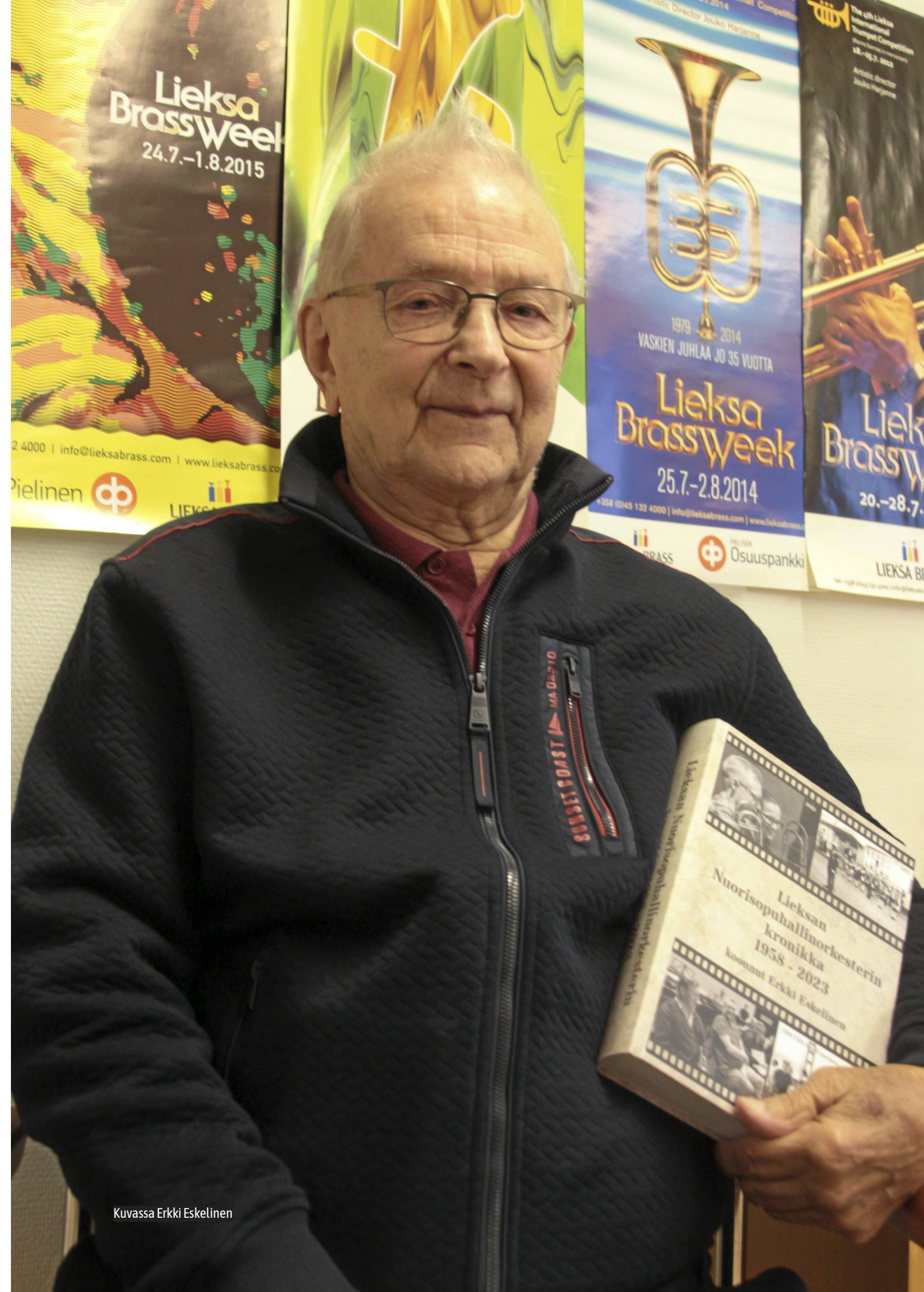
Teos on perusteellinen ja vaikuttava kokonaisuus. Sen vahvuus on laajuus ja monipuolinen aineisto: valokuvat, muistot ja dokumentit tuovat historian lähelle lukijaa. Suosittelisin kirjaa erityisesti paikallishistoriasta, musiikista ja yhteisöllisestä harrastustoiminnasta kiinnostuneille sekä ehdottomasti kaikille puhallinmusiikin parissa toimiville.

Lieksan Nuorisopuhallinorkesterin kronikka 1958–2023 on arvokas ja kattava katsaus yhden orkesterin pitkään historiaan. Se kertoo paitsi musiikista myös ihmisistä, sitoutumisesta ja yhteisön voimasta.

Erkki Eskelinen (s. 9.9.1932, Pielisjärvi) on Lieksan musiikkielämän keskeisimpiä rakentajia, musiikkineuvos sekä Lieksan Nuorisopuhallinorkesterin, Pielisen Karjalan musiikkiopiston ja Lieksan Vaskiviikon perustaja.

Hän aloitti trumpetinsoiton jo lapsena ja kouluttautui myöhemmin musiikinopettajaksi. Vuonna 1958 hän perusti Lieksan Poikasoittokunnan, josta kehittyi Lieksan Nuorisopuhallinorkesteri. Orkesteritoiminnan rinnalle syntyi vuonna 1971 musiikkiopisto, jonka rehtorina Eskelinen toimi eläköitymiseensä, vuoteen 1995, saakka. Hän oli myös perustamassa Lieksan Vaskiviikkoa vuonna 1980 ja johti tapahtumaa 15 vuoden ajan.

Eskeliselä on myönnetty director musicesin ja musiikkineuvoksen arvot sekä Sotilasmusiikkiristi tunnustuksena hänen merkittävästä työstään suomalaisen puhallinmusiikin hyväksi.

Kuvassa Erkki Eskelinen

Puhallinmusiikin suurteos on valmis!

TEKSTI RAINE AMPUJA

12-vuoden aikana, mietin miksi niin suositusta aiheesta luullaan niin paljon ja tiedetään niin vähän. Ajattelin korjata tilanteen. 12 vuoden jälkeen syntyi 500-sivuisen yleisteos, ja silti paljon jäi vielä aineistoa tulevillekin tutkijoille pengottavaksi. Kauan odotettu kirja suomalaisesta sotilasmusiikista on samalla myös kattavin maamme puhallinmusiikkia koskeva historian kuvaus, joka on koskaan aiemmin Suomessa julkaistu. Kirja kattaa ajanjakson 1500-luvulta nykypäivään ja sisältää runsaasti aiemmin tutkimatonta aineistoa taisteluiden kurimuksesta ja paraatien lumihangesta juhla- ja konserttisalien loistoon.

Suomalaisen sotilasmusiikin ensimmäiset dokumentit koskevat Kustaa Vaasan kirjeitä, joita hän lähetti Suomessa palvelleelle Viipurinlinnan päällikkö Jacob Baggelle 2.8.1555: *’Koska tällä Suomessa on sekä isoja että pieniä torvia [ludher], Jacob Bagge voisi sen takia antaa koota yhteen joitakin niistä, joita voitaisiin käyttää niin merkkien kuin tunnusten välittämisesä. Näitä merkinantoja – joko salattu- ja tai kaikkien tuntemia – voisi käyttää vihollisen läheisyydessä, niin että omat joukot kuullessaan nämä merkit tietävät heti, mitä ne tarkoittavat ja osaavat toimia sen mukaisesti. Silloin ei aina olisi tarvetta kutsua koko joukkoa kokoon rumpua lyömällä, kuten tapana on ollut.’*

Armeijoiden suurentuessa 1500-luvulla joukkojen monimutkaisia liikkeitä alettiin johtaa signaaleilla ja rummutuksilla. Jokaiseen jalkaväikompaniaan kuului kaksi rumpalia ja yksi piipari, joka soitti seitseenreikäistä pientä huilua. Sitä ei käytetty sotajoukkojen johtamiseen, mutta melodiasoittimella voitiin värittää monotonista marssimista ja ilahdut-

taa kuulijaa leirinuotioiden äärellä. Ratsuväkeä puolestaan johdettiin trumpeteilla ja patarummuilla. Uudessa kirjassa avataan trumpettikiltojen varjeltuja salaisuuksia ja sotilassoittajien toimintaa 1600-luvun sodissa ja mukaan on liitetty myös aikalaispiirroksia selityksineen kuuluisista taisteluista.

Kirjassa ilmenee myös, kuinka suomalainen orkesterimusiikki sai alkunsa 1600-luvun lopussa ulkomaa-laisten opettajien saattamana. Suomen geopolittinen asema kahden suurvallan välissä kuitenkin hidasti kehitystä, sillä esimerkiksi 1700-luvun alussa maassamme ei ollut varuskuntia eikä siten sotilassoittajia-kaan, jotka usein loivat rungon kaupunkien musiikkielämälle. 1700-luvun lopussa sotaväen uudelleenjärjestelyt ja klarinetin kehittyminen toi lopulta maahamme uuden orkesterimuodon – harmoniaorkesterit. Niiden soittimistoon kuului pari huilua, neljä klarinettia, kaksi cornoa ja fagottia, bassosoitin serpentti, klarinotruppetti ja muutama lyömäsoitin.

1800-luvun alussa teolliset keksinnöt muovasivat myös orkesterimusiikkia – siirryttiin vaskimusiikin aikakauteen. Äänen voima riitti myös ulkosoihtoissa ja kesäisin vaskimusiikkia alettiin kuulla omilla ulkoloilla. Myös jättiorkesterit, joissa saattoi soittaa jopa tuhansia soittajia kiehtoivat kuulijoita. Erilaisten torvisoittokuntien suosio oli jopa niin suuri, että kun Venäjän keisari lakautti suomalaiset sotajoukot soittokuntineen Kaartia lukuun ottamatta vuonna 1868, nuori porvoolainen neiti kirjoitti katkeran kirjeen tapahtuneesta:

”Elämä on nykyään kaupungissa synkkää ja synkkenee päivä päivältä, varsinkin kun tämän syksyn ja tulevan

talven aikana ei tule olemaan soirée’ta tai muita tanssinautintoja, sillä kaupunki jää ilman sotilassoittokuntaa tänne sijoitetun ruotupataljoonan hajottamisen takia. Eikö olisi hyvä, jos kaupunki ostaisi pataljoonan myytävänä olevista soittimista niin monta, että niillä voisi soittaa – vaikka pienikin – muutaman miehen orkesteri? Näinä ankeina aikoina ihmiset tarvitsevat, jos ei usein niin ainakin joskus, virkistystä elävöittämään sielua ja ajatuksen voimaa.”

Sisällissodan aikana Keski-Euroopassa sotilassoittokunnat olivat jo muuttuneet puhallinorkestereiksi. Kirjassa käydään läpi, miksi torvimusiikki sinnitteli Suomessa niin pitkään ja kuinka siirtyminen uuteen kokoonpanoon tapahtui. Monia lukijoita saattaa yllättää, kuinka paljon soitto-oppilaskoulutus sekä sotilasmuusikkojen osallistuminen musiikkiopistojen opettajakuntaan vaikutti koko maamme orkesterielämään. Parhaimmillaan varuskuntien soittokunnat olivat eräänlaisia lahjakkuuksien keräilykeskuksia aina 1990-luvulle asti.

Sota-aika on kirjassa kuvattu aikalaisraporteista ja henkilöhaastatteluilta, joita ei aiemmin ole julkaistu. Niiden perusteella piirretty kuva karuista ja ”viheliäisistä” (kapellimestari August Huttunen) rintamaloista. Kaiken keskellä mukana on myös 13-vuotiaita pieniä sotilasasuun puettuja aliravittuja poikia. Soittoja oli paljon eri puolilla rintamalinjaa poteroissa ja ulkoilmalavoilla. Kirjassa on mukana uutta kuvitusta sisältävä kuvaus asemiesilloista, joita kuultiin myös radiossa suorina lähettyksinä. Ikävän torjunta olikin soittokuntien tärkeintä toimintaa yhdessä sankarihautajaisten lisäksi.

Suomalaisen sotilasmusiikin kulta-aika elettiin sotien jälkeisinä vuosina etenkin 1970–1980 luvuilla. Suurin syy tähän oli veteraanijärjestöjen perustaminen. Esiintymiset sodan kokeneelle polvelle synnyttivät valtavan esiintymismäärän, mikä vaikutti merkittävästi aina 2000-luvun alkuun asti.

Kirjassa päästään seuraamaan ajanjakson merkkitapauksia: Manerhiemin hautajaiset, olympialaiset, 1960-luvun radikalismien vaikutus sotilasmusiikkiin, 1970 ja 1980-luvun henkilöstöjärjestelmän muuttuminen ja nuorisomusiikin uudet haasteet. Suuret esiintymismäärät lyövät laudalta minkä tahansa muun esiintymisryhmän, sillä soittoja oli

aamusta iltaan, seppeleenlaskujen aamuhangilta iltajuhlien tansseihin. Myös tattoo-tapahtumat on kiinnostava osa sotilasmusiikin kokonaiskuvaa. Sen alkujuuret johtavat autonomian ajan suurparaateihin Venäjällä ja johtavat suuriin kiertueihin jäähalleissa tai Hamina Tattoossa. Uusi esiintymismuoto toi paljon näkyvyyttä ja runsaasti julkisuutta, mikä oli myös eräänlainen astinlauta sotilassoittokuntien nykyiselle toiminnalle.

Sotilassoittokuntien rooli Suomen musiikkielämässä on ensimmäistä kertaa esitetty kokonaisuutena. Se ei ole itsenäinen saareke, vaan tärkeä osa suomalaista musiikkikulttuuria. Armeijalle se on eri aikoina antanut paljon, sillä sotilasmusiikki ja sotilasmuusikot ovat osallistuneet niin sodan kuin rauhan ajan iloihin ja suruihin ehkä konkreettisemmin kuin mikään muu musiikki-instituutio maassamme.

Siksi kirjoitimme yhdessä Jussi-Pekka Aukian kanssa tämän teoksen,

GLOBAL SOURCE FOR
FINNISH WIND MUSIC
DISCOVER, INSPIRE, ELEVATE

FinnBandShop kotimaisen puhallinmusiikin uusi koti

TEKSTI HANNA-MARI LEHTONEN KUVA FINNBAND RY

Jokainen kapellimestari ja orkesterinohjelmistosta vastaava tietää sen tunteen: etsinnässä on teos, joka on pedagogisesti kehittävä, taiteellisesti palkitseva ja orkesterin kokoonpanolle sopiva. Usein katse kääntyy ulkomaisiin suorkustantamoihin, vaikka ratkaisu löytyy nyt lähempää kuin uskommekaan. FinnBand eli suomalaisten puhallinmusiikkikustantajien yhdistys on alkanut hallinnoida uutta puhallinmusiikin verkkokauppaa Holvi-palvelussa.

FinnBandShop on suomalaisen puhallinmusiikin verkkokauppa. Kauppaa hallinnoi FinnBand ry, joka on suomalaisten puhallinmusiikkikustantajien yhdistys. Suomen Puhallinorkesteriliitto on FinnBand ry:n jäsen. Yhdistyksen näkyvin osa aktiiviselle soittajalle ja kapellimestarille on FinnBandShop. Se on verkkokauppa, joka on erikoistunut nimenomaan kotimaiseen puhallinmusiikkiin. Se ei ole vain ”nuottikauppa”, vaan valikoima suomalaista osaamista.

FinnBandShop: Digitaalinen kirjasto ja kauppapaikka

FinnBand hallinnoi verkkokauppaa Holvi-palvelussa. Nuotteja myyvät itse kustantajat, mutta yhden, yhteisen ”luukun” periaatteella. Verkkokaupassa on tällä hetkellä myynnissä lähes 90 eri teosta 8 eri kustantajalta ja teoksia tulee kauppaan koko ajan lisää.

Kaupassa ovat suomalaisista puhallinmusiikkikustantajista mukana:

- ▶ A-Minor Productions
- ▶ Fennica Gehrman
- ▶ Musact
- ▶ Music Ilari
- ▶ Pink Baton Productions
- ▶ SPOL
- ▶ STM-musiikkija
- ▶ 7ikko-kustannus

Myynnissä on pääosin teoksia puhallinorkesterille, mutta löytyy sieltä jotain jo esimerkiksi Big Bandille ja seitsikolle. Pian myös Ameriikan poijjat -sovituksia on saatavilla FinnBandShopista.

Teokset on järjestetty grade-luokituksen, kustantajan ja säveltäjän mukaan. Valikoima kattaa gradet nollasta viiteen. Holvi-verkkokaupasta saat nuotit heti PDF-muotoisina. Mikäli tarvitset kuittiin tiettyjä tekstejä tai biisiin extra stemmoja, ole suoraan yhteydessä ostamasi teoksen kustantajaan.

Kolme kriteeriä

Suomalaisten kustantajien verkkokaupassa kiteytyy kolme FinnBandille tärkeää kriteeriä:

- Kotimaisuus: Kaupassa on pelkästään suomalaista musiikkia ja se pitää huolen, että suomalainen puhallinmusiikkiperintö pysyy elävänä ja saatavilla.
- Laatusuola: FinnBand ry:n jäsenkustantajat varmistavat, että julkaistu materiaali on ammattitaitoisesti editoitua ja soiton kannalta mielekästä.
- Helppous: Verkkokauppa tuo nuottitilaukset suoraan treenikämpälle digitaalisessa muodossa, mikä helpottaa sekä saatavuutta että orkesterin työtä huomattavasti.

Yhdessä eteenpäin

Kun orkesteri hankkii nuottinsa FinnBandShopin kautta, se tekee samalla kulttuuriteon. Ostos tukee suoraan suomalaisia kustantajia, säveltäjiä sekä sovittajia. Se mahdollistaa sen, että uusia teoksia voidaan tilata ja julkaista jatkossakin.

Seuraavan kerran kun orkesteri ne kaipaa uutta verta ohjelmistoon, muistakaa suunnata osoitteeseen finnbandshop.fi – kotimaisen musiikin aarrearkku on vain muutaman klikkauksen päässä.

Valtakunnalliset puhallinpäivät Porissa 13.–15.3.2026

TEKSTI MARKKU OLLILA KUVA MARIA OLLILA

Satakuntalainen puhallinmusiikkiväki odottaa jo innolla maaliskuun puoltaväliä, jolloin saamme esittää rakentamamme puhallinpäivien ohjelman. Me taikurit, Satakunnan puhallinmusiikkiyhdistys yhdessä maakunnan musiikkioppilaitosten kanssa, olemme itsekkin hämmästyneitä, kuinka mielenkiintoisen ohjelman saimme aikaiseksi.

Perjantain ohjelman kantavana teemana on puhallinmusiikin vetoa pitovoima. Mukana on monenlaisia alustuksia ja keskusteluja oman toimintamme tueksi ja kehittämiseksi, jotta voimme pitää puhallinmusiikkikulttuuria yllä ja elinvoimaisena jatkossakin. Hyvän startin päiviin saamme kuulemalla Puhallinmusiikki nousuun -työryhmän terveiset.

Viikonloppuun on ladattu myös suurehko ja monipuolinen konserttisarja. Mukana on perinteiset ohjelmistokonsertit, joissa kuullaan uusia sävellyksiä ja sovituksia. Ohjelmistokonserttien lisäksi konsertit meille tuottaa Aura Brass Band sekä Laivaston V5, Pori Big Band, Bläsarsymfonikerna Tukholmasta, Laivaston soittokunta, PTS puhallinorkesteri, Kolibri Brass sekä Satakunnan puhallinmusiikkiyhdistyksen kokoama Satapuhallus. Edellisten vuosien tapaan mukana on myös eri musiikkialan toimijoita myyntinäyttelyineen.

Konserttien välissä voimme kuulla Ameriikan poikien seitsikko- ja flex-sovituksista, MPK-soittokuntien toiminnasta sekä Satakunnan puhallinmusiikkiyhdistyksen kehittämishankkeesta. Yksi erityinen nosto ohjelmasta on NOMU:n (Nordisk

Orkestermusik Union) hallituksen jäsenten puheenvuorot, kuinka puhallinmusiikkikulttuuri voi muualla Pohjoismaissa.

Jos et vielä ole hankkinut passia, poikkea ja kirjaudu puhapp.fi ja lunasta moinen itsellesi. Rengastamme sinut sitten mukaan mahtavaan yhteisöömme viikonlopun ajaksi. Mikäli osallistuminen koko viikonlopuksi on mahdoton, niin meille voi tulla vain perjantaisiksi. Ja jos et millään malta odottaa perjantaita, etkot tarjoaa Pori Sinfonietta torstai-iltana. Konserttiin passin lunastaneet voivat hankkia lipun edullisempaan hintaan.

Hei, tuu sääki, nähdä Poris!

Uutta ilmassa – sävellyskilpailun finaali soi Tampereella

TEKSTI & KUVAT ANNA-LEENA LUMME

Tampereen Pyynikin koulutalo täyttyi marraskuisena iltapäivänä tuoreesta puhallinmusiikista ja innostuneesta yleisöstä, kun Pirkanmaan Pinnan kolmannen sävellyskilpailun finaalikonsertti Uutta ilmassa käynnistyi. Finaalissa kuultiin yhdeksän uutta suomalaista sävellystä, jotka edustivat uuden puhallinorkesteriohjelmiston monipuolisuutta ja säveltäjien omaleimaista näkemyksellisyyttä. Kilpailuun osallistui yhteensä 30 teosta, joista tuomaristo valitsi finaaliin etenevät kappaleet.

Konsertin avasi Ilkka Hammon säveltämä Fanfaari tulevaisuudelle, joka kuultiin teoksen ensiesityksenä. Pirkanmaan Puhaltajat loivat Anna-Leena Lumpeen johdolla heti alussa juhlanan ja odottavan tunnelman. Teos ei ollut kilpailukappale, mutta se toimi erinomaisena johdatuksena konsertin teemoihin ja uuden puhallinmusiikin mahdollisuuksiin.

Tämän jälkeen Pirkanmaan Puhaltajat esittivät kilpailun yhdeksän finaaliteosta Atso Almilan kapellimestarikurssilaisten johdolla. Teokset kattoivat laajan kirjon tyylejä ja ilmaisutapoja. Kilpailun tavoitteena oli tuottaa uutta, pedagogisesti mielekästä ohjelmistoa nuorisopuhallinorkestereiden käyttöön. Lisäksi sävellyskilpailun säännöissä toivottiin erityisesti inspiroitumista suomalaisesta tai suomenruotsalaisesta kansanmusiikista tai muusta varhaisesta musiikista.

Tuomariston mietinnän aikana lavalle nousi Fredrik Sundellin johdolla Jeppo Ungdomsorkester, joka

tarjosi yleisölle energisen ja innostavan konserttikokonaisuuden. Jännitys säilyi loppuun asti, kunnes pitkän harkinnan jälkeen tuomaristo astui esiin jakamaan palkinnot.

Vuoden 2025 Pirkanmaan Pinnan sävellyskilpailun tuomaristoon kuuluivat Atso Almila (pj.), Janne Vanonen (sihteeri), Dimas Ruiz Santos, Tuomas Turriago, Minna Leinonen sekä Soila Takanen, joka toimi tuomaristossa Juhani Valtasalmen tilalla.

Kilpailun tulokset

I palkinto (2000 €): *Pulsari – Eelis Uusivirta*

II palkinto (1250 €): *Bland kobbar och skär – Luotojen lomassa – Cristoffer Pörn*

III palkinto (750 €): *Duel – Olli Palomäki*

Lisäksi Pirkanmaan Puhaltajat äänestivät oman suosikkiteoksensa, ja tämän tunnustuksen sai Olli Palomäen *Duel*. Tuomaristo myönsi myös erityismaininnan Tomi J. E. Pekkolan teokselle *Temper* rohkeasta ja omaperäisestä ilmaisusta.

Kilpailun tarkoituksena on ollut edistää nuorisopuhallinorkestereiden ohjelmistoa ja tarjota uusille sävellyksille mahdollisuuksia löytää tiensä konserttien ohjelmistoon – tavoite, joka tämän finaalin perusteella toteutui vahvasti.

Pirkanmaan Pinna – yhteistyöllä uusia musiikkielämyksiä

Tuomaristoa johti kapellimestari Atso Almila, ja siihen kuului usei-

ta säveltäjiä ja pedagogista asiantuntemusta edustavia jäseniä. Heidän paneutumisensa kilpailuteoksiin sekä keskustelunsa säveltäjien kanssa kilpailun jälkeen olivat keskeinen osa tapahtuman korkeaa tasoa. Sävellyskilpailua ja tapahtumaa olivat tukemassa Svenska Kulturfonden, Konstsamfundet, Kansalaisfoorumi, Suomen Säveltäjät ry. sekä Pirkanmaan musiikkiopisto.

Illan ohjelma tarjosi paitsi uusia sävellyksiä myös mahdollisuuden nähdä nuorten soittajien innokkuus ja kapellimestareiden työskentely käytännössä. Tulevaisuuden puhallinmusiikissa on yhä vahvemmin läsnä omaperäisyys, pedagoginen tietoisuus ja musiikillinen herkkyyys, jotka tekevät siitä puhuttelevan osan nykyaikaisen taiteen kenttää.

Pirkanmaan Pinnan kapellimestarikurssit jatkuvat aktiivisesti 1–2 kurssin tahdilla kuukausittain. Toivotamme tervetulleiksi kurseille me kaikki orkesterin johtamisesta kiinnostuneet. Lisätietoja Pirkanmaan Pinnan nettisivuilta.

Tuomaristo vasemmalta Janne Vanonen, Minna Leinonen, Soila Takanen, Atso Almila, Tuomas Turriago ja Dimas Ruiz Santos

Palkituista vasemmalta Eelis Uusivirta, Cristoffer Pörn ja erikoismaininnan saanut Tomi J. E. Pekkola

Kvartaalin kantaesityksiä - Quest of Glory

TEKSTI OLLI PALOMÄKI
KUVA PV/KAARLO VALTONEN

Quest of Glory on **Olli Palomäen** vuonna 2024 valmistunut neliosainen puhallinorkesterisävellys, joka kertoo lapsenomaista musiikillista tarinaa seikkailuun lähtevästä sankarista. Ensimmäisessä osassa (*Journey Begins*), sankarimme lähtee seikkailuun täynnä tarmoa ja intoa. Toisessa osassa (*Realm of the Mystic Owls*) sankarimme tapaa mystiset taikapöllöt, joilta hän saa neuvoja ja ohjeita oikean suunnan löytämiseksi. Kolmannessa osassa (*At the Fortress of Fire*) sankarimme löytää pahan tulikuninkaan linnan ja taistelee kuningasta vastaan. Neljännessä osassa (*End of the Road*), sankarimme lopulta saavuttaa määränpänsä, mikä ikinä se onkaan.

Quest of Glory on tonaalinen grade 4 -kategorian teos, jossa kuulaaan paljon puhallinorkesterin eri sävyjä. Teos alkaa iloittelevalla ja fanfaarimaisella soitolla, jonka jälkeen rauhoitutaan unenomaiseen toiseen osaan. Kolmas osa on täynnä energiaa ja vauhtia, ja neljännessä osassa teos päätetään mahtipontiseen, keskitempoiseen iloitteluun ja rytmikkääseen grooveen.

Quest of Glory kantaesitettiin Rakuunasoittokunnan Maaailma melodioina -konsertissa 22.1.2026, joka oli Palomäen orkesterinjohtolinjan (TAMK) opiskelujen B-tutkinto-konsertti. Konsertissa kuultiin Palomäen oman sävellyksen lisäksi **Juha Piston** *Lux in Nocte* puhallinorkesterille ja tuuballe (solistina Rakuunasoittokunnan vaskien soolosoittaja **Lauri Huotarinen**), **Jodie Blackshaw** *Peace Dancer*, **Nobuo Uematsun** *Main Theme from Final Fantasy VII* - josta Palomäki oli tehnyt puhallinorkesterisovituksen - sekä **Peter Grahamin** kuusiosainen eepos *Windows of the World*.

Jukka Viitasaari: Unleash the Beat! sekä Destinations

TEKSTI & KUVAT JUKKA VIITASAARI

Kyllä Ranskan kansa tietää!

Voitin 7.12.2025 äänestyksen perusteella myönnetyn yleisöpaljonpuhallinorkesterin ja progeyhtyeen yhdistävässä sävellyskilpailussa Concours International de Composition pour Orchestre d'Harmonie kolmiosaisella teoksellani *Unleash the Beat!*. Kilpailu järjestettiin Ranskan Belfortissa ja pääsin hyvissä ajoin ostamani halpislennon siivittämänä paikan päälle. Orkesterina oli l'Orchestre d'Harmonie de la Ville de Belfort mainion Xavier Scheidin johtamana. Siihen tutustuin jo vuonna 2022, jolloin sähköitarakonserttotrilogiani Planetary Blues ylsi finaaliin.

Myös *Unleash the Beat!* on kolmiosainen: *Cool*, *Calm* ja *Collect*. Tällä kertaa tunsin Belfortin orkesterin kyvyt ja laukkaan, suvantoon ja pompöösiin lopetukseen demokraattisella soolojakaumalla nojautuvat teoksen osat valmistuivat jo syyskuussa 2025.

Pyrin noudattamaan sääntöjä, jotka edellyttivät vaikeusastetta 3,5–4,5 ja 8–12 minuutin pituutta. Niinpä tuomaristo julistikin voittajaksi 25-minuuttisen esklarinetrikonserton, vähintään grade 5. Kilpailuun otti osaa 33 sävellystä ja loppukilpailuun kelpuutettiin kuusi.

Oli hienoa nähdä ja kuulla pienen 45 000 asukkaan kaupungin suurta ja asialleen omistautunutta sinfonista puhallinorkesteria. Olen saanut porukasta uusia kavereita, vaikka musiikin lisäksi ei yhteistä kieltä oikein meinaa löytyä. Sain kuulla "Good luck, monsieur Jukka!" useamman kerran.

Tämä oli 18. kansainvälinen sävellyskilpailupalkintoni/tunnustukseni. Konsertit kuvattiin ja YouTubeen ilmestyy piakkoin ammattilaisten editoitu video.

Destinations

Kapellimestari **Arto Panula** tilasi minulta loppuvuodesta 2024 teoksen Seinäjoen Rautatieläisten Soittokunnan 125-vuotisjuhliin. Tilaus oli minulle oikein mieluista.

Lähestulkoon aina (pidemmälle matkalle lähtiessäni on ensimmäinen kulkuvälineeni ollut juna. Siispä oli varsin luontevaa nimetä tämä "Rautsikan" tilausteos nimellä *Destinations (Määränpäät)*. Mukaan tuli toivoakseni lähtemisen riemua ja perillä odottavia joskus eksoottisiakin kokemuksia. Pyrin perinteisesti demokraattiseen soolojakaumaan ja pidin tarkoituksella overtyyrimäisen sävellyksen niin kompaktina, että sitä voisi soittaa myös ns. "normikeikoilla". Teos kantaesitettiin tilaajansa johdolla 23.11.2025 Seinäjoki-salilla.

Prix
du public

Karelia-puhallinorkesteri 80 vuotta

TEKSTI KARI LAITINEN KUVAT LIGHTSIDE PHOTOGRAPHY/HÄKAN MITTS

Karelia-puhallinorkesterin juuret ovat Viipurissa vuonna 1908 perustetussa Viipurin rautatieläisten soittokunnassa. Sotien jälkeen vuonna 1945 pääkaupunkiin siirtyneet viipurilaiset perustivat Helsingin rautatieläisten soittokunnan ja samat soittajat alkoivat esiintyä myös Pääkaupungin Karjalaisten tilaisuuksissa. Orkesteri jatkoi toimintaansa kaksoisroolissa toistakymmentä vuotta, kunnes vuonna 1959 Pääkaupungin Karjalaisten Soittokunta irtautui rautatieläisistä itsenäiseksi orkesteriksi. Nykyinen esiintymisnimi Karelia-puhallinorkesteri otettiin käyttöön vuonna 1979, mutta orkesterin virallinen nimi on edelleen Pääkaupungin Karjalaisten Soittokunta.

Kuluneen 80 vuoden aikana Karelia-puhallinorkesteri on ollut aina siellä, missä puhallinmusiikkia on tarvittu. Orkesteri järjestää omia konsertteja, vastaa juhlatilaisuuksien musiikista, tanssittaa yleisöä ja viihdyttää ihmisiä hyväntuulisella puhallinmusiikilla. Vuosittain orkesteri esiintyy noin parissakymmenessä eri tilaisuudessa.

Vaikka Karelia-puhallinorkesteri on aina taipunut hyvin monenlaisiin musiikkityyleihin, ovat ohjelmiston painotukset vuosien saatossa muuttuneet. **Ossi Runnen** kapellimestarin aikana Karelian erityisiä vahvuuksia oli laadukkaan viihdemusiikin esittäminen. Orkesterin tuohon aikaan tehdyt levytykset ovat edelleen osituksia Karelian asemasta suomalaisen puhallinviihteen kärjessä.

Runnen jälkeen orkesteria johtaneet **Tom Bildo** ja nykyinen kapellimestari **Heino Koistinen** ovat ottaneet päämääräkseen korkeatasoisen ja alun perin puhallinorkesterille sävelletyn konserttimusiikin esille tuomisen. Myös monet Kareliaa vuosien varrella johtaneet vierailevat kapellimestarit ovat tuoneet oman lisänsä orkesterin ohjelmistoon.

Ohjelmiston muutoksen myötä orkesterin kokoonpano on kasvanut alkuvuosien parinkymmenen hengen soittokunnasta 40 soittajan suuruiseksi sinfoniseksi puhallinorkesteriksi. Iso kokoonpano mahdollistaa suurempien konserttiteosten esittämisen. Toki perinteinen puhallinmusiikki marsseineen ja tanssikappaleineen kuuluu edelleen Karelian ohjelmistoon.

Karelia-puhallinorkesterin vahvuus on sen soittajissa. Orkesterin jäsenet ovat kaikki edistyneitä harrastajia tai ammattimuusikoita ja he ovat erittäin sitoutuneita sen toimintaan. Hyvä ilmapiiri ja yhteishenki sekä laadukas ja sopivan haastava ohjelmisto kannustavat soittajia mukaan sataprosenttisesti. Viime vuosina Karelia on halunnut olla esimerkkinä myös tuleville soittajapolville. Orkesteri on tarjonnut Käpylän musiikkiopiston puhallinoppilaille mahdollisuuden päästä konserttoimaan Karelian riveissä kokeneempien soittajien rinnalla.

Vuonna 2015 Karelia-puhallinorkesterille myönnettiin Suomen Puhallinorkesteriliiton Vuoden Puhallinorkesteri -palkinto tunnustuksena orkesterin pitkäjänteisestä työstä puhallinorkesterimusiikin hyväksi.

Karelia-puhallinorkesteri osallistuu myös Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) musiikkitoimintaan nimellä MPK Etelä-Suomen soittokunta. MPK:n univormuissa orkesteri esiintynyt erilaisissa puolustusvoimien ja maanpuolustusjärjestöjen tilaisuuksissa ja on ollut monesti mukana Hamina Tattoo -sotilasmusiikkitapahtumassa, johon se on kutsuttu

Pasi-Heikki Mikkola

myös tänä vuonna. Ennen yhteistyötään MPK:n kanssa, Karelia-puhallinorkesteri toimi useita vuosia Päämajan Soittokunta -nimisenä maanpuolustussoittokuntana, ja se valittiin vuonna 2011 vuoden maanpuolustussoittokunnaksi.

Juhlakonsertti

Karelia-puhallinorkesterin 80-vuotisjuhlinta huipentui 15.11.2026 Temppeliaukion kirkossa pidettyyn juhlakonserttiin. Orkesteri esiintyi konsertissa koko vahvuudellaan 43 soittajan voimin, ja oman kapellimestarin Heino Koistisen lisäksi orkesterin eteen oli kutsuttu neljä Kareliaa aiemmin johtanutta kapellimestaria: **Hanna-Mari Lehtonen**, **Pasi-Heikki Mikkola**, **Elias Seppälä** ja **Tom Bildo**. Konsertin solisteina toimivat trumpettivirtuoosi Esko Heikkinen ja pasuunataiteilija Sasha Charkin.

Konsertin aloitti Kareliaa vierailevana kapellimestarina muutama vuosi sitten johtanut Hanna-Mari Lehtonen itse säveltämällään teoksella *Aetheris*. Toinen Lehtosen konsertissa johtama kappale oli **Philip Sparcken** *Sunrise at Angel's Gate*.

Hanna-Mari Lehtonen

Myös Pasi-Heikki Mikkola on tehnyt konsertin Karelian vierailevana kapellimestarina. Mikkola on nykyisenä MPK:n ylikapellimestarina läheisesti tekemisissä myös orkesterin maanpuolustussoittotoiminnan kanssa. Juhlakonsertissa hän johti **Sören Hyldgaardin** *Tivoli Festival Overturen* ja **Timo Forsströmin** Suomen lipulle sävelletyn fanfaarikappaleen *Liehu*.

Karelia-puhallinorkesterin nykyinen kapellimestari Heino Koistinen johti orkesterin jo 70-vuotiskonsertissa esittämän **Jan de Haanin** säveltämän väkevän dramaattisen *Banjan Luka* -orkesteriteoksen sekä **Rossano Galanten** revontulimaisemaa maalailevan *Aurora Boreali*ksen.

Mikkolan tavoin myös Elias Seppälän on sekä vieraillut Karelian kapellimestarina että seurannut läheisesti orkesterin toimintaa MPK:n entisenä ylikapellimestarina. Hän johti Esko Heikkisen säveltämän konserttietydyn trumpettistin toiselle ja kolmannelle sormelle nimeltä *Deux et trois*, säveltäjän toimiessa itse solistina. Toinen Seppälän johtama sävellys oli **Jukka-Pekka Lehdon** puhallinorkesterisarja *Suita 3: Isänmaalle*. Myös Heikkinen on aiemmin vieraillut Karelian kapellimestarina ja toiminut sen trumpettisektiossa avustajana.

Konsertin toinen solistikappale oli Timo Forsströmin säveltämä hurjavauhtinen pasuunakonsertto *Puusta veistetty*. Sen solistina taituroi Sasha Charkin ja kapellimestarina Tom Bildo, joka on aiemmin toiminut Karelian vakituksena kapellimestarina ja on vieraillut orkesterin edessä monesti sen jälkeenkin. Karelia oli esittänyt Forsströmin konserton Bildon johdolla aiemminkin.

Kapellimestarit olivat itse saaneet valita johtamansa teokset, ja ne kaikki nostivat omalta osaltaan juhlakonsertin arvokkuutta. Konsertissa kuultiin hieno ja osin haastavakin kokoelma sinfoniselle puhallinorkesterille sävelletystä konserttiohjelmistosta, joka ei päästänyt orkesteriakaan helpolla. Vaihtuvat kapellimestarit, tarkkaan laskettu harjoitusaika ja vaativat teokset asettivat soittajille haasteita ja harjoiteltavaa aivan viime hetkiin asti. Kaikesta kuitenkin selvittiin ja konsertti onnistui erittäin loistavasti. Raikuvat aplodit täpötäydessä Temppeliaukion kirkossa lämmittivät jokaisen soittajan mieliä rankan suorituksen jälkeen.

<http://www.kareliaorkesteri.fi/>

NOMU – pohjoismaisen puhallinmusiikin yhteistyöfoorumi

TEKSTI & KUVA SAMI RUUSUVUORI

Pohjoismainen yhteistyö on pitkään ollut keskeinen osa harrastajamusiikin kehitystä. Tätä yhteistyötä kokoa ja koordinoi NOMU – Nordisk Orkestermusik Union, pohjoismaisten valtakunnallisten harrastajaorkesterijärjestöjen yhteenliittymä.

NOMU toimii jäsenjärjestöjensä yhteisenä foorumina, kohtaamispaikana ja edunvalvojana. Sen tavoitteena on vahvistaa aktiivista osallistumista pohjoismaiseen musiikkielämään, kehittää harrastajamusiikin taiteellista laatua sekä edistää kulttuurista yhteenkuuluvuutta Pohjoismaissa. NOMU edustaa noin 100 000 harrastajamuusikkoo, joten sen vaikutus ulottuu laajasti koko alueen orkesterikenttään.

Yhteistyötä vuodesta 1949

NOMU perustettiin vuonna 1949 nimellä Nordisk Amatör Musik Union (NAMU). Nimi muuttui vuonna 2001

muotoon Nordisk Musik Union ja vuonna 2017 nykyiseen muotoon Nordisk Orkestermusik Union. Kehitys kuvastaa toimintaympäristön muutosta ja orkesterimusiikin entistä selkeämpää painotusta – mutta perusajatus on säilynyt: pohjoismainen yhteistyö vahvistaa kaikkia osapuolia.

Toiminnan kolme kulmakiveä

NOMU:n työ rakentuu kolmen keskeisen elementin varaan:

- ▶ Toiminta
- ▶ Kohtaamispaikat
- ▶ Poliittinen edunvalvontatyö

Käytännössä tämä tarkoittaa orkestereiden, kouluttajien ja kapellimestareiden vaihtoa, kurssitoimintaa, festivaaleja ja kilpailuja sekä tiedotusta pohjoismaisesta musiikista ja alan tukimahdollisuuksista. Jäsenjärjestöt kokoontuvat säännöllisesti ja

kamaan kokemuksia ja kehittämään yhteisiä linjauksia. Tärkeitä teemoja ovat myös viestintä sekä suhteet muihin pohjoismaisiin ja eurooppalaisiin musiikkiorganisaatioihin.

NOMU tarjoaa rakenteen, jossa voidaan käsitellä yhteisiä haasteita – esimerkiksi harrastajatoiminnan rahoitusta, koulutuksen laatua ja ohjelmiston kehittämistä – yli maaraajojen.

Uusi ohjelmistoprojekti nostaa esiin Pohjoismaista puhallinmusiikkia

Ajankohtaisena esimerkkinä yhteistyöstä on NOMU:n uusi ohjelmistoprojekti, jossa esitellään pohjoismaista puhallinorkesterimusiikkia viidessä tasoluokassa. Kuukauden ensimmäisenä lauantaina julkaistaan suosituksia pohjoismaisille orkestereille.

Ensimmäisenä esittelyvuorossa oli Suomi. Projektin tavoitteena on kannustaa kapellimestareita tutustumaan uuteen pohjoismaiseen ohjelmistoon, nostaa esiin alueen säveltäjiä sekä lisätä teosten liikkuvuutta maiden välillä. Samalla vahvistetaan yhteistä repertuaaripohjaa ja tuodaan esiin pohjoismaisen puhallinmusiikin monipuolisuutta.

Seuraava kohtaaminen Porissa

NOMU:n seuraava kokous järjestetään Porissa Puhallinpäivien yhteydessä. Kokouksessa hallituksen jäsenet esittelevät maidensa puhallinmusiikkikenttää ja ajankohtaisia kehityssuuntia. Tällaiset tapaamiset konkretisoivat yhteistyön merkityksen: ne eivät ole vain hallinnollisia kokouksia, vaan tilaisuuksia oppia toisilta ja rakentaa yhteisiä ratkaisuja.

Kuva NOMUn hallituksen kokouksesta Kööpenhaminasta.
Eirik Suni Danielson (FO) – puheenjohtaja
Rune Hannisdal (NO) – varapuheenjohtaja
Perry Göransson (SV)
Sami Ruusuvuori (FI)
Steen Finsen (DK)
Michelle Knudsen (DK)

Olette osa sivistysliikettä!

TEKSTI MAIJA BORÉN

Kansalaisfoorumin opintokeskus toiminnan historia nojaa Nuorisoseuraliikkeen toimintaan, joka kutsui jo 1800-luvun lopussa väkeä oppimaan yhdessä lukutupiin ja näytelmäryhmiin, järkevän ja tervehkisen tekemisen pariin. Tänä vuonna 50 vuotta täyttävä opintokeskuksemme katsoo edelleen kiitollisena kohti jäsenyhteisöjään, joissa yhdessä oppimisen kumppanuus toteutuu kursseina ja opintoryhminä ympäri Suomen.

Kolme tapaa, joilla Puhallinorkesteriliiton jäsenorkesterit ovat osa sivistysliikettä

1. Yhdessä soittamalla opitaan toimimaan yhdessä

Yhdistykset ovat hyviä paikkoja sivistymiselle, koska niissä toimitaan yhteisen tavoitteen hyväksi. Orkestereissa ihmisiä tuodaan yhteen, heitä kiinnostavan asian äärelle. Samalla, kun opiskellaan yhdessä soittamista, harjoitellaan myös toisten kuuntelemista, erimielisten tai eri-

laisten ihmisten kohtaamista ja neuvottelemista.

Opintokeskuksena tarjoamme orkestereille tukea ja oppimateriaalia, joilla se voi vahvistaa erilaisten ihmisten saamista mukaan toimintaan. Voit vaihtaa kanssamme myös ajatuksia menetelmistä, joilla saatte orkesterilaiset mukaan keskustelemaan, tekemään päätöksiä tai jakamaan tehtäviä orkesterin sisällä.

2. Orkesterissa saa kokemuksia ryhmän kanssa perille pääsemisestä

Orkesterissa onnistuminen tarkoittaa yhdessä onnistumista: sitä että annetaan tilaa toisille ja varmistetaan ettei oman soittimen ääni ylitä yhteistä ääntä. Se vaatii usein työtä ja toistoja, mutta palkitsee! Tällaiset kokemukset antavat tärkeitä eväitä myös muissa yhteisöissä toimimiseen; työkaverina, naapurina tai vaikka yhdistystoimijana. Kun yhteisössä halutaan ratkaista ongelmia, tulee yksilön pystyä keskustelemaan, sitoutumaan yhteiseen tavoit-

teeseen ja tarvittaessa joustaa omaan yhteisen edun hyväksi. Jokainen kokemus yhdessä onnistumisesta lisää sinnikkyyttä saada koko orkesteri soimaan aina uudelleen, sillä yhteinen ääni kantaa pitkälle.

3. Yhdessä tekeminen herättää vastuullisuuteen

Tutkimuksissakin on todettu, että ihmiset, jotka huolehtivat muista ihmisistä, huomioivat toiminnassaan myös ympäristön. Kokemus siitä, että omalla toiminnalla orkesterissa on merkitystä muille, voi herättää tunnistamaan oman roolin osana suurempia kokonaisuuksia: lähiympäristössä, Suomessa tai globaalisti. Kuinka teidän orkesterinne voi löytää parempia ratkaisuja, joilla rakennetaan kestävää tulevaisuutta? Opintokeskuksena voimme auttaa teitä löytämään uusia, kohtuullisia ratkaisuja kestävyden vahvistamiseksi.

Miltä yhdessä oppiminen ja yhteiseksi hyväksi toimiminen näyttävät teillä?

Kansalaisfoorumin juhluvuoden somekampanja Olemme osa sivistysliikettä kutsuu SPOL ry:n jäsenorkestereita kertomaan somessa, miltei yhdessä oppiminen tai yhteiseksi hyväksi toimiminen teillä näyttävät. Julkaiskaa kuva tai video somessa ja lisää perään aihetunnus #KansalaisfooruminTuella #SivistysSoiYhteisöissä #Kansalaisfoorumi50 ja jaamme postauksenne. Kampanjan avaa Riihimäen musiikkiopiston puhallinorkesteri – tulkaa tekin mukaan!

Oppimateriaalimme, lisätiedot somekampanjasta ja kampanjamateriaalit, sekä yhteystietomme löydät verkkosivuiltamme kansalaisfoorumi.fi.

SPOL-hallituksen jäsenet esittäytyvät

Anna-Leena Lumme – puhallinmusiikin puolestapuhuja ja tulevien tekijöiden kasvattaja

TEKSTI ANNA-LEENA LUMME

Suomen Puhallinorkesteriliiton hallitus vahvistuu uudella jäsenellä, kun kapellimestari ja trumpetinsoiton lehtori Anna-Leena Lumme liittyy mukaan liiton kehittämistyöhön. Lumme tunnetaan valtakunnallisesti aktiivisena puhallinmusiikin tekijänä, joka yhdistää työssään taiteellisen kunnianhimon, pedagogisen otteen ja vahvan yhteisöllisyyden.

Lumme aloitti trumpetinsoiton Oulussa 10-vuotiaana, ja musiikki

vei nopeasti mukanaan – ensin soittajana, myöhemmin opettajana ja kapellimestarina. Tänä päivänä hän on monelle tuttu erityisesti energisestä ja innostavasta tavastaan johtaa orkesteria: musiikki syntyy yhdessä ja jokaisen soittajan panos on tärkeä.

Kapellimestarina Lumme kuvaa työn ydintä sekä konkreettiseksi että inhimilliseksi: nuottien ja partituurin lukutaito, musiikin tulkinta sekä kyky rakentaa orkesteriin yhteys ja läsnäolo kulkevat käsi kädessä. Vaik-

ka johtamisen tekniikka on opittavissa, jokaisen kapellimestarin ja orkesterin välinen energia muodostaa aina ainutlaatuisen kokonaisuuden.

Lumme on koulutukseltaan Sibelius-Akatemiasta valmistunut puhallinorkesterin kapellimestari (2013), ja hänen opettajiinsa lukeutuvat mm. **Peter Ettrup Larsen, Atso Almila ja Jorma Panula**. Lisäksi hänellä on pitkä ja laaja kokemus instrumenttipedagogina sekä nuorten orkesteritoiminnan rakentajana.

Anna-Leena Lumme KUVA: VILLE HAUTAKANGAS

Lumme on toiminut yli 20 vuotta trumpetinsoiton lehtorina ja puhallinorkestereiden johtajana Pirkanmaan musiikkiopistossa, jossa hän on tukemassa soittajia kaiken ikäisistä aloittelijoista nuoriin ammattilaisiin asti. Hänen opetuksensa ytimessä ovat yhteistyö, yhteismusiointi ja musiikillisen ilon vaaliminen. Hän toimii Pirkanmaan alueella aktiivisesti myös soittokerhojen ja kouluyhteistyön parissa. Kesäisin hän opettaa usealla musiikkileirillä kuten myös tulevana kesänä muun muassa Kaarinan musiikkileirillä ja Lieksan Vaskiviikolla.

“Kapellimestarin työ on minulle paitsi musiikin johtamista, myös kuuntelemista ja yhdessä kasvamista. Jokainen orkesteri on ainutlaatuinen, ja on ilo nähdä soittajien innostus uuden musiikin parissa”, kertoo Lumme.

Lumme on myös Pirkanmaa Pinna ry:n perustajajäsen ja aktiivinen kapellimestarikouluttaja. Yhdistyksen kautta on järjestetty kapellimestarikursseja eri puolilla Suomea korkeatasoisilla kouluttajilla ja koulutuksiin on osallistunut jo satoja eri ikäisiä ja eri tasoisia johtajaopiskelijoita. Hän opettaa lisäksi junioreille suunnatuilla kursseilla yläkoulu- ja lukioikäisiä sekä niitä, jotka tähtäävät musiikin ammattiopintoihin.

Orkesterityön lisäksi Lumme toimii yhdessä **Marjo Riihimäen** kanssa Suomen Puhallinsinfonikkojen kapellimestarina. Kyseessä on valtakunnallinen, musiikin alan ammattilaisista koottu puhallinorkesteri, jonka ohjelmistossa korostuvat nykyaikainen puhallinmusiikki ja korkeatasoiset konserttikokonaisuudet. Orkesteri on tehnyt myös levytyksiä, joista toinen on parhaillaan valmistumassa tämän kevään aikana.

Kansainvälinen näkökulma on Lumpeelle luonteva osa muusikon elämää. Hän on saanut kokemuksia

myös ulkomaisista kilpailu- ja festivaaliympäristöistä sekä seurannut läheltä, miten puhallinmusiikkia tuetaan ja arvostetaan muualla. Erityisesti Norjassa koettu suuri puhallinorkesterikilpailu herätti ajatuksia siitä, miten Suomessa voitaisiin vahvistaa rakenteita, joilla nuoret soittajat jatkaisivat musiikin parissa pidempään ja saisivat lisää näkyviä tavoitteita.

Viime aikoina Lumme on kiinnostunut yhä enemmän myös muusikon hyvinvoinnista ja oppimisesta. Hän on perehtynyt hermoston toimintaan ja sensovalmennukseen – aiheisiin, joita on hyödynnetty paljon urheilun puolella, mutta joista hän näkee paljon mahdollisuuksia myös nuorten soittajien harjoittelun, jaksamisen ja palautumisen tukemisessa.

Uudessa roolissaan Suomen Puhallinorkesteriliiton hallituksessa Lumme haluaa olla mukana vahvistamassa puhallinmusiikin asemaa koko Suomessa: kehittämässä koulutuspolkuja, tukemassa orkesteritoimintaa eri tasoilla sekä nostamassa esiin sitä valtavaa määrää osaamista, jota suomalaisessa puhallinmusiikkikentässä jo on.

Oivalluksia orkesterikoulusta

- osa 2. Resurssit

TEKSTI HANNA-MARI LEHTONEN

Musiikkiharrastuksen aloittaminen on perinteisesti tarkoittanut kodeille kalliita soitinhankintoja ja harrastuskyytejä iltaisin. Kouluorkesterit tekevät harrastuksesta taloudellisesti mahdollista jokaiselle perheelle. Opetuksen järjestäjän on varattava opetukseen riittävät resurssit ilmaisen opetuksen mahdollistamiseksi oppilaille.

Kouluorkestereissa ideana on tavoitteellinen musiikkikasvatus, joka on integroitu osaksi peruskoululaisten arkea. Perusopetukseen liittyvän opetuksen on oltava perheille täysin maksutonta. Samoin on harrastamisen Suomen mallissa. Saavutettavuuden nimissä ilmainen tai erittäin edullinen soittoharrastus on muutenkin osa kouluorkesterien ideologiaa.

Toiminnan kuluista on opetuksen järjestäjän otettava vastuu. Tämä tarkoittaa, että sen on huolehdittava paitsi tilakustannuksista ja opettajien palkoista, myös soittimista, soitintarvikkeista (puupuhaltimien lehdet, kuivausliinat, valjaat ja vaskipuhaltimien venttiiliöljyt), soittimien huollosta ja opetusmateriaaleista, kuten nuoteista.

Koulutuksen järjestäjä

Kouluorkesteria perustaessa on varsin merkityksellistä, kuka tulee opetuksen järjestäjäksi ja orkesteria on hyvä rakentaa sellaisen tahon kanssa, joka ymmärtää orkesteriopetukseen liittyvät todelliset kustannukset.

Kouluorkesterin moderaattorina voi olla yksittäinen koulutuksen järjestäjä tai useampi taho yhdessä. Koulu voi järjestää opetusta osana perusopetusta, kerhotunteina tai harrastamisen Suomen mallin kautta. Viimeksi mainitussa vaihtoehdossa opetuksen järjestäjä voi olla myös muu taho kuin koulu.

Musiikkiopisto - tai miksei jopa kansalaisopisto - voi olla opetuksen järjestäjä yhteistyössä koulun kanssa tai harrastamisen Suomen mallin kautta. Ehkä kuitenkin ideaaleinta olisi saada orkesteri osaksi koulun omaa musiikinopetusta, jolloin se takaisi monenlaista joustavuutta niin aikataulujen kuin resurssien osalta.

Tilat

Orkesterikoulun tilantarpeen määrittelee ohjaavien opettajien ja mahdollisen pienryhmäopetuksen samanaikaisten pienryhmien määrä. Koko orkesterin opetustilaksi tarvitaan luokkahuone tai sali, johon koko orkesteri kerralla mahtuu. Pienryhmille sopivat muutkin kuin opetustilat, kunhan kullakin samanaikaisesti harjoittelevalla ryhmällä on omansa.

Koulun omassa toiminnassa tilojen käytöstä ei luonnollisestikaan tule ylimää räisiä kuluja. Myös muiden tahojen järjestäessä opetusta olisi yhteistyö koulun kanssa hyvä sopia taloudellisesti siten, ettei tilakuluja tulisi.

Koulun ulkopuolella yleinen harhaluulo on, että koululuokat ovat iltapäivisin täysin tyhjillään. Peruskoulun opettajille oma luokka on kuitenkin usein varattu opettajan oman opetuksen valmisteluun tai kerhotoimintaan ja salit iltapäiväkerhon käyttöön. Monessa koulussa opetuksen pääsee aloittamaan vasta kolmen jälkeen iltapäivällä, mutta alakoululaisille tämä ei ole ideaali hyppytuntien takia.

Yhteistyöllä ja neuvottelemalla saa orkesteritunnit heti perusopetuksen oppituntien perään. Osana perusopetusta tunti voidaan pitää kesken koulupäivän, joka ihanteellisesti tukee sekä orkesterissa oppimista että muussa koulutyössä jaksamista.

Opettajat ja opetus

Orkesterikoulua pystyy opettamaan yksin, mutta se vaatii erittäin laajaa osaamista eri soittimista, on melko työlästä ja vaatii erityisen huolellista ennakkosuunnittelua tai useita käyntejä koululla erityisesti pienryhmäopetuksen mahdollistamiseksi. Kaksi tai kolme opettajaa on ihanteellinen määrä opettajia viikottaiselle tunnille. Ihannemaailmassa opetusta olisi toki useammin kuin kerran viikossa.

Orkesteria säännöllisesti opettavien opettajien lisäksi pienryhmäopetukseen voi resursoida opetustunteja siten, että kaikille soitinryhmille on varmasti tarjolla myös oman soittimen opettajan opetusta säännöllisin väliajoin, esimerkiksi kerran kuukaudessa tai kolme kertaa lukukaudessa.

Opettajien palkkojen pitää olla alan työehtosopimusten mukaisia. Tästä ei tule tinkiä minkään mahdollisen opetuksen järjestäjän kanssa.

Mitä soittimia kannattaa valita?

Ryhmätilanteessa opettaminen on helpointa silloin, kun opettajal-

la tai opettajilla on selkeä käsitys soittimien alkeista: orkesteri voi hyvin olla vaikka pasuunaorkesteri tai trumpetti-klarineti -orkesteri. Orkesteritoiminnan monipuolisuuden kannalta on kuitenkin perusteltua, että eri soittimia on useampi.

Huilu, klarineti, saksofoni, trumpetti/kornetti ja pasuuna ovat sekä pedagogisesti että taloudellisesti helposti hallittava kokonaisuus. Myös oboe, fagotti, alttotorvi ja lyömäsoittimet toimivat orkesterikoulutoiminnassa, kunhan opettajilla on soittimista ymmärrystä ja rahaa soitinhankintoihin löytyy.

Laskelma

Jotta kokonainen pienryhmä pääsee alkuun, on investoitava soittimiin. Alla on esimerkki välinekustannuksista, joilla saadaan koululuokallinen oppilaita harrastuksen pariin:

- ▶ huilu 5*600€ = 3000€
- ▶ klarineti 5*600€ = 3000€
- ▶ alttosaksofoni 3*750€ = 2250€
- ▶ kornetti 5*500€ = 2500€
- ▶ pasuuna 5*150€ = 750€
- ▶ telineet 25*30€ = 750€
- ▶ Yhteensä 12 250€
- ▶ Lisäksi nuottimateriaalit ja soitintarvikkeet.

Soitinhankinnoissa ei tietenkään kannata katsoa pelkkää hintaa vaan hinta-laatusuhdetta. Laadukkaamilla soittimilla on yleensä pidempi käyttöikä. Hintoja voi ja kannattaa kilpailuttaa, mutta suomalaisten yritysten suosiminen hankinnoissa on äärimmäisen tärkeää kotimaisten yritysten palvelujen jatkumisen takaamiseksi.

Suuri vai pieni investointi

Noin 13 000 euron kertainvestoinnilla koulutuksen järjestäjä voi siis tarjota mahdollisuuden 23 oppilaalle orkesteriharrastuksen aloittamiseen. Kun summa jaetaan usealle vuodelle, soittajakohtainen kustannus jää erittäin matalaksi verrattuna siihen, että perheet ostaisivat instrumentit itse.

Orkesterikoulutoiminta vaatii kouluilta ja opetuksen järjestäjiltä pitkäjänteistä sitoutumista. Kyse ei ole vain euroista, vaan investoinnista lasten hyvinvointiin. Tutkimusten mukaan musiikkiharrastus kehittää kognitiivisia taitoja, keskittymiskykyä ja sosiaalista vuorovaikutusta – taitoja, joita tarvitaan myös perusopetuksen puolella.

KUVA: Elisa Soikkeli

Oppilasrekrytointimallit esittelyssä

TEKSTI LAURA CLEWER KUVAT ELISA SOIKKELI

Vuoden 2025 aikana on kerätty oppilaitoksilta esimerkkejä erilaisista oppilasrekrytointimalleista. Esittelyssä on muutama erilainen soitinesittely- ja pajaopetusmalli. Kyselyssä kysyttiin mallin nimeä, kohderyhmää, miten malli toimii, mitä resursseja vaatii, mitä tuloksia on saatu aikaan ja mitä kehitettävää / uudistettavaa mallissa olisi. Tarkemmat vastaukset löytyvät puhallinmusiikki.fi-sivustolta.

Mikäli sinulla on malli joka ei vastaa näitä esimerkkejä ja haluaisit sen jakaa, voi puhallinmusiikki.fi-sivulta löytyvään kyselyyn edelleen käydä vastaamassa.

Soitinesittelytapahtumat

Soitinpolku (tapahtumapäivä opistolla)

Perheille suunnattu avoin lauantai-päivä, jossa yhteinen konsertti, soitinkokeiluja, avointa muskaria ja yhteislaulua. Perheet kiertävät eri pisteitä ja keräävät merkintöjä kokeiluista soittimista. Vaatii koko opettajakunnan laajaa osallistumista, vähintään 1 opettaja / soitin, noin 4 tuntia. Tuloksena hyvä näkyvyys, uusia oppilaita ja yhteisöllisyyttä henkilökunnalle.

HUOM. Esimerkissä oli kyse lauantai-työpäivästä, joka haastava. Tiedossa on, että osa opistoista toteuttaa vastaavan arki-iltana, joka on merkitty opettajilla muun työn päiväksi.

Soitinesittely koululla

Opiston puhallinorkesterin yläkoulu-lukioikäiset nuoret (noin 10 soitatajaa) lähtevät opettajan kanssa koululle esittelemään soittimia. Ensin on koko koululle soitinesittelykonsertti, jonka jälkeen eri puolelle koulun salia muodostetaan soitinkokeilupisteitä. Koululuokat tulevat saliin ja kiertävät kaikki soitinesittelypisteet 2–3 oppilaan ryhmissä. Toimintaan varataan koko koulupäivä, jotta kaikki luokat ehtivät kiertää toimintapisteet. Alakoulun luokat osallistuvat kaikki ja yläkoulusta mukaan kiinnostuneet. Kun soitimia ovat esittelemässä nuoret, ovat koulun lapset pääsääntöisesti tosi kiinnostuneita toiminnasta ja osallistuvat mielellään kokeiluihin. Vanhemmille lähtee viestiä ja infoa, mutta haasteena on heidän suora tavoittaminen.

Soitinesittelyä oppilasvalintojen yhteydessä

Oppilasvalintapäivän soitinkaruselli

Hakijoille järjestetään tutustumiskonsertti ja soitinkaruselli oppilasvalintapäivänä. Hakija valitsee kolme soitintoivetta. Malli tasaa soitinjakaumaa ja vähentää painetta suosittuihin soittimiin. Vaatii koko opettajakunnan läsnäolon muutamaksi tunniksi.

Puhallinbasaari

Hakijat hakevat puhallinsoittimiin, eivät yksittäiseen instrumenttiin. Lyhyen testin jälkeen perheet siirtyvät puhallinbasaariin tutustumaan eri soittimiin (puhaltimet ja lyömäsoittimet) opettajien kanssa. Vanhempia jututetaan soittoharrastukseen sitoutumisesta ja haetaan haki-
jan kanssa itselle mieluista soitinta. Kaikki esille nousseet vaihtoehdot

kirjataan ylös ja päivän päätteeksi oppilaat sijoitetaan soittimiin niin, että mahdollisuuksien mukaan ensimmäinen toive toteutuu.

Tämän kautta on saatu mukavasti puhallinsoittajia eri soittimiin. Malli vaatii aktiivista puhallinhakijoiden rekrytointia jo ennen oppilasvalintoja.

Pajaopetusmalleja

Soitinkaruselli (vuoden mittainen)

Ryhmä 6–7 -vuotiaille lapsille, jossa tutustutaan laajasti opiston soittimiin muskariopettajan johdolla. Lisäksi 11 soitonopettajaa pitää karusellitunnin aikana tuokioita hakien vuorollaan isosta ryhmästä pienen määrän oppilaita omaan luokkaan tutustumaan lähemmin instrumenttiin. Esittelyssä ovat pääasiassa ne instrumentit, joissa voi aloittaa soitinvalmennusoppilaana. Karuselliin osallistuvat saavat myös kevätlukukaudella valita kahteen mieluisimpaan soittimeen 30min kokeilusoittotunnin. Sitouttaa perheitä ja lisää tietoisuutta soitinvalikoimasta.

Musiikkipaja / pajaopetus

Pajaopetuksessa oppilas tulee kokeilemaan kiinnostavaa soitinta 20 minuutin soittotunnille, ensimmäinen kerta on ilmainen, sitten maksullinen (20 € / kerta). Usein johtaa varsinaisiin opintoihin (n. 2/3 jatkaa). Vaatii opettajilta joustavuutta aikatauluissa. Toimii tehokkaana matalan kynnyksen sisäänheittokanavana.

Alkusoitto (6-vuotiaille)

6-vuotiaiden muskarilaisten alkusoitto, josta tulee yleensä valtaosa hakijoista. Alkusoitto on 150 minuutin jakso, joka alkaa tammikuussa. Orkesteripuhaltimet (klarinetti,

huilu, trumpetti, tenoritorvi, käyrätorvi, pasuuna) on esitelty ja kokeilutettu iltatilaisuudessa ja opettajat ovat esittäytyneet vielä alkusoiton vanhempainillassa. Ennen joulua perheissä, joissa halutaan osallistua alkusoittoon, valitaan kaksi soitinvaihtoehtoa (mukana myös muita kuin puhaltimia) joiden perusteella muskariope sijoittaa oppilaat soittimiin. Soittotunti alkusoitos-
sa on tyypillisesti 15–20min/kerta. Maksuun (79€) sisältyy soitinvuokra. Alkusoitto on ollut kiva opettajalle, joka pääsee katsomaan 6-vuotiaan valmiudet omaan soittimeensa ja perheelle kokeilla, millaista on käydä soittotunneilla. Alkusoitosta ei automaattisesti pääse oppilaaksi, mutta opettaja kirjoittaa soveltuvuusarviointeihin lyhyen arvion jakson kulusta.

Pajaopetusta perusopetuksen yhteydessä

Soitinkaruselli

Musiikkipainotteinen luokka alkaa 1. luokalta. Useimmat ilmoittautuvat silloin samalla kouluun ja musiikkiopistoon ja aloittavat soitinkaruselliopinnot. Kolme soitinkokeilujaksoa lukuvuoden aikana, soittotunti 20 min yksin / kaverin kanssa 40 min. Soittotunnit pidetään koululla ennen tai jälkeen koulupäivän 1–2-luokkalaisille. Lisäksi tarjotaan koulupäivän yhteydessä koululla 1–2 luokan ryhmätunti joka toimii muskarin jatkona. Lukuvuoden lopussa valitaan varsinainen soitin ja haastatellaan oppilas ja huoltaja. Opettajat ovat antaneet arviot. Joskus karuselli jatkuu ja jotkut oppilaat ovat aloittaneet opinnot ennen koulua.

2. luokalla valmistellaan teemallinen ”suuri spektaakkeli” konsertti, joka esitetään ammattisalissa (valot, lavasteet yms.)

Vaskien soittokerho

Maksuton koulun kerho 1.–4.-luokalaisille, jossa tutustutaan vaskisoittimiin. Lyhyt kolmen kerran kokeilujakso ennen hakuaikaa. Sisältää soitinkokeiluja, leikkiä, laulua ja yleistä musiikkiin tutustumista. Tavoitteena madaltaa kynnystä hakea opintoihin. Vaatii lainasoittimia ja useamman opettajan.

Tapauksena Kuortaneen soittokunta

- miten pitää soittokunta toiminnassa pienellä paikkakunnalla?

TEKSTI SOILA TAKANEN KUVA SARLOTTA GRÖNSTRAND / VIISKUNTA

Kuortaneen soittokunta on toiminut yhtäjaksoisesti pienellä paikkakunnalla yli 70 vuoden ajan. Alle 4000 asukkaan kunnassa soittokunnan toiminta edellyttää jäsenistön sitoutuneisuutta, apua naapurikuntien soittokavereilta ja mielekkäitä projekteja.

“Vireänä pysyminen vaatii intoa tehdä yhdessä ja suurta viitsimistä yhteisen hyvän eli paikkakunnan elävän musiikkielämän puolesta”, kertoo **Liisa Viitasaari**, Kuortaneen soittokunnan klarinetisti jo yli 50 vuoden ajalta. Sitoutuneet perussoittajat ja sinnikäs soittokunnan johtaja muodostavat reilun kymmenen hengen ydinjoukon, joka harjoittelee viikoittain Kuortaneen lukion tiloissa. Tavallisen viikkoharjoittelun lisäksi pidetään pitempiä harjoituspäiviä viikonloppuisin muutaman kerran lukukauden aikana. Näin saadaan muodostettua kiinnostavia harjoitushetkiä ja treenattua projekteja varten, joihin soittajisto, niin nykyiset kuin entiset, haluavat tulla mukaan ja sitä kautta pitää soittotaitoaan yllä. Oppimista ja osaamisen kokemuksia kartutetaan, mikä tuntuu aina palkitsevalta.

Tukea toimintaan monin tavoin

Kuortaneen soittokunnan seuraavan polven sisarukset **Lassi** ja **Soila Takanen** ovat halunneet tukea kasvattisoittokuntansa toimintaa eri keinoin. Molemmat ovat opiskelleet musiikin alan ammattilaisiksi ja haluavat kantaa kortensa kekoon kotiorkesterin toiminnan jatkumiseksi. Takaset ovat tukeneet tarpeen mukaan yhdessä ja erikseen: on ideoitu, soitettu eri sektioissa tarvittavia instrumentteja, tuotu soitinlajinoja, vedetty harjoituksia, johdettu konsertteja, suunniteltu sekä toteutettu erilaisia projekteja. Monipuolinen tuki on paras tuki ja uusien ide

oiden tuominen muilta paikkakunnilta tuo vaihtelevuutta toimintaan.

“Suuri merkitys on kuitenkin sillä, että soittokunnan soittajat lähtevät näihin suunnitelmiin mukaan. Aina tarvitaan soittajiston innostumista, luottamusta ja sitoutumista. Muuten ei tapahdu mitään, vaikka kuinka visioitaisiin”, Lassi Takanen summaa. Yhtenä onnistuneena projektina mainittakoon Puhallinorkesterien SM-kilpailujen vapaaseen sarjaan osallistuminen Tampereella pidetyissä kisoissa vuonna 2022, joissa Kuortaneen soittokunta palkittiin parhaan kotimaisen teoksen esityksestä.

Vierailuja puolin ja toisin

Eteläpohjalaisuudesta huolimatta puhallinmusiikin saralla pystytään tekemään onnistuneesti paikkakuntarajat ylittävää yhteistyötä ja se on osaltaan orkesteritoimintaa virkistävää. Kuortaneen soittokunta on tehnyt yhteistyötä muun muassa Alavuden puhallinorkesterin kanssa ja soittajalainoja on erinäisiin projekteihin saatu ympäri maakuntaa: Soinista, Kauhavalta, Nurmosta, Seinäjoelta ja niin ikään Alavudelta. Myös Jyväskylän yliopiston puhallinorkesteri Puhkupillien vierailijat on otettu Kuortaneen soittokuntaan avosylin vastaan, etenkin kesäesiintymisiin, kun Kuortane ja soittokunta ovat kauneimmillaan.

Soittokunta esiintyy paikallisissa tapahtumissa vuosittain ja järjestää myös omia konsertteja. Näin saadaan säilytettyä tunne oman paikkakunnan soittokunnasta. 70-vuotiskon-

sertti Kuortaneen kunnantalolla oli ilahduttavan yllättävä yleisömenestys vuonna 2024. Laadukkaalla esiintymisellä haluttiin samalla vahvistaa hyvän sanan kiirimin vastedes. Soittokunta sai Kuortaneen kunnan tunnustuksen samana juhluvuonna, kun soittokunta nimitettiin Kunnan kuortanelaanen -arvonimen saajaksi.

Matalalalla kynnyksellä mukaan

Viimeisten viiden vuoden aikana Kuortaneen soittokunnan vakituinen lyömäsoitinsektio on triplaantunut. Se on merkittävä muutos soittokunnan kokoonpanossa. Uusia aikuis-harrastajasoittajia on löytynyt sekä perhepiiristä että kunnan aktiivisista musiikkiharrastajista **Henna Kuusisto** ja **Anne Mikkilästä**. **Virpi Viitasaari** kannustettiin soittokunnan johdon toimesta rumpusetin taakse muutama vuosi sitten ja nyt hänestä on tullut kokoonpanon luottosoittaja. “Uusille soittajille tulee olla tarpeeksi matala kynnyks liittyä mukaan”, Viitasaari kertoo. On ratkaisevaa, että uusiin soittajiin suhtaudutaan ennakkoluulottomasti ja kannustavasti.

Soittokunnassa on avoin suhtautuminen yhteisötoimintaan kokeilemiseen. Kiinnostuneet soittajat ovat voineet tulla kokeilemaan, miten soitto porukassa lähtee, onko harrastukselle aikaa ja jaksamista. Myös lopettamiseen suhtaudutaan sallivasti ja mieluummin jätetään “ovi auki” soittajalle tulla takaisin kuin paheksutaan tämän pois jäämistä. Tällä tavoin takaisinpaluu on mahdollisempaa.

Tarpeeksi uutta, sopivasti vanhaa “Kuortaneen soittokunnan ohjelmisto on monipuolinen ja vaihteleva, kuitenkin perinteitä unohtamatta”, kuvaa soittokunnan johtaja ja tuubisti **Auli Viitasaari**. Teosten sovituksia on räätälöity toimiviksi pienemmillekin kokoonpanoille. **Jukka** ja **Markku Viitasaari** ovat osaltaan myötävaikuttaneet merkit-

tävästi soittokunnan toimintaan ja heidän sävellyksensä sekä sovituksensa ovat kulkeneet soittokunnan repertuaarissa pitkään. Ohjelmistokatalogia kasvatetaan vuosittain ja tuttuja kappaleiden ohien tuodaan säännöllisesti uutta materiaalia, jotta kiinnostus säilyy.

Orkesterin ohjelmiston suhteen täytyy huomioida uusien soittajien tarpeet: mahdolliset helpotukset stemmoihin tai ainakin tarpeeksi aikaa harjoitella itsenäisesti teoksia, joita muut soittajat ovat saattaneet soittaa jo vuosikymmeniä. “Ohjelmiston pitää kuitenkin olla tarpeeksi haastavaa, jotta löytyy kehitettävää”, lisää **Virpi Viitasaari**.

Siskokset Liisa ja Auli Viitasaari Kuortaneen soittokunnan edustajina. Soittokunta esiintyi kuortanelaislähtöisen kuoromiehen Heikki Klemetin 150-vuotisjuhlan kunniaksi järjestettävässä konsertissa helmikuun lopussa.

Tärkeintä on ilo ja sitä riittää Lieksan Vaskiviikon yhtyekurssilla

TEKSTI ANU LAAKKONEN KUVAT ILKKA KARPPANEN & AYAKO HIGURASHI-KEKOLA

Monelle harrastajasoittajalle *Lieksan Vaskiviikko* merkitsee mahdollisuutta yhtyesoittoon. Yhtyekurssilla on perustettu muiden muassa vaskiyhtye Kissanaiset, joka harjoittelee ja esiintyy vain kerran vuodessa Vaskiviikolla, koska soittajat asuvat eri puolilla Suomea. Kysyin muutamalta Kissanaisten soittajalta, minkälaisena he kokevat Vaskiviikon merkityksen vaskisoiton harrastajalle.

”Ite oon aina saanu eniten irti pieniyhtye- ja stemmaharjoituksista. Mulla ei muulloin oo mahista soittaa pieniyhtyeessä”, kertoo vuodesta 2006 saakka Vaskiviikolla käynyt Kissanaisten bassopasunisti **Meri Virtala**. ”Tahti on tiivis ja opetus huippua, mut tärkeintä on lopulta ilo ja sitä riittää”.

Soittamisen riemua korostaa myös pasuunaa soittava **Milla Vänskä**: ”Parasta on se, että saa soittaa ja paljon! On pieniyhtyeitä, suuryhtye ja soitinkohtaisia kokoonpanoja. Musiikkia laidasta laitaan ja ihmiset, joiden sielussa vasket soivat. Opetus, ohjaus ja kapellimestarit ovat huippuluokkaa.”

Yhtyekurssiin voi yhdistää halutesaan oman soittimen perusopetuskurssin eli päivittäisen puolen tunnin oman soittotunnin. Käyrätorvea soittava **Anne-Mari Kallio** on tuonut yhtyekurssille myös omaa tuotantoa: ”Kurssilla on ollut tilaisuus kokeilla omien sovitusten tekemistä ja toimivuutta”, iloitsee Anne-Mari.

Itse soittamisen lisäksi harrastajasoittajalle merkitsee paljon kannus-

tavuus ja hyväksyntä, yhteenkuuluvuuden tunne. Kaikki harrastajat tasosta riippumatta ovat tervetulleita matalalla kynnyksellä. Yhteisöllisyyden vuoksi Vaskiviikolle tullaankin aina uudestaan. ”Mä olen tosielämässä aika rajoittunut sosiaalisesti, mut vaskisoittajana tunnen kuuluvani porukkaan. Lieksassa ihmisten kanssa on helppo olla ja apua saa aina tarvittaessa. Mulla erityisesti viime vuosien parhaat kokemukset on Vaskiviikolta”, kertoo Meri.

Kissanaisten trumpettisti **Terhi Alm** nostaa harrastajalle merkitykselliseksi vielä yhden Lieksan Vaskiviikolle ominaisen elämyksen: ”Upeat konsertit, joita pienemmillä paikkakunnilla asuvat soittajat voivat harvoin, jos koskaan kokea kotimaisemissa!”

Yhdessä soittamisen, maailmanluokan esiintyjien ja unohtumattomien konserttien lisäksi myös rento yhdessä olo samanhenkisten soittajien kanssa kuuluu Vaskiviikkoon. Vaikka Vaskiviikolla harjoitellaan intensiivisesti ja käydään esiintymässä, niin se on harrastajasoittajalle myös lomaa, kuten Terhi toteaa: ”On mukavaa rentoutua viikko vaski-ihmisten kanssa soittaen ja jutellen musiikista”. Samoilla linjoilla on Milla: ”Iltaisin voi relata kamujen kanssa Vaskiloungessa ja pulahtaa Pieliseen. Kesän paras viikko!”

Lieksan Vaskiviikon (24.7.–1.8.2026) tämänvuotisena teemanä on ”inspiraatio ja kohtaamiset”.

Lisätiedot: vaskiviikko.fi

Kissanaiset vuosimallia 2025

Puhallinmusiikki – elämänmittainen oppimistarina

TEKSTI SIMO HAAPALEHTO

Puhallinmusiikki on paljon enemmän kuin nuotteja ja rytmejä. Se on elämänmittainen oppimistarina, joka alkaa usein lapsuudessa tai nuoruudessa ja kulkee mukana aina elämän ehtopuolelle saakka. Se opettaa kuuntelemaan, toimimaan yhdessä ja kantamaan vastuuta – sekä itsestä että muista.

Aloitin oman soittajanurani pienellä teoriolla ja odotin, että pysyvämmät etuhampaat mahdollistaisivat varsinaisten soittotuntien aloittamisen. Kun alkeet ja nuotit alkoivat hahmottua, musiikkiopisto sekä Jonsuun puhallinorkesteri tarjosivat turvallisen ja innostavan ympäristön kasvaa alkeisorkesterista aina tavoiteltuun aikuisten orkesteriin asti. Ensimmäiset harjoitukset olivat täynnä uteliaisuutta, keskittymistä ja onnistumisen riemua, kun vaikealta tuntunut kohta alkoi viimein sujua. Samalla syntyi ystävyksiä, jotka eivät rajoittuneet soittoaikaan, vaan kantoivat kouluun, arkeen ja vapaa-aikaan. Hymy, nauru ja yhteiset kokemukset olivat alusta asti keskiössä.

Peruskoulun jälkeen hain soitto-oppilaaksi, jonne olisin päässyt varasijalta vasta syksyllä. Olin tuolloin jo aloittanut ammattikoulussa autonasentajaopinnot, enkä malttanut enää vaihtaa suuntaa. Koska olen aina ollut parempi tekemään kuin pitkäjänteisesti harjoittelemaan, ratkaisu saattoi olla oikeakin.

Elämä kuljetti eteenpäin toista reittiä.

Aikuistuessani soittaminen jäi perheen ja työn viedessä ajasta suurimman osan. Vaikka soitto taukosi,

musiikki ei kadonnut. Päinvastoin – sen merkitys syveni hiljaisuudessa. Burnoutin ja uniapnean pysäyttäessä minut pois oravanpyörästä jouduin arvioimaan elämää uudelleen. Ostin trumpetin soitinliikkeestä ja aloin pikkuhiljaa soittaa.

Noin kymmenen vuoden tauko oli tehnyt hyvää: henkinen kasvu toi soittoon uutta varmuutta ja rauhaa. Pian huomasinkin pukevani Haminan soittokunnan harmaat esiintymisvaatteet ylteni. Sen jälkeen kaapistoon on ilmestynyt useamman kokoonpanon esiintymisasuja ja keikkailu näyttää jatkuvan.

Puhallinorkesteri on opettanut minulle pitkäjänteisyyttä ja jatkuvaa oppimista. Aina on jotakin uutta harjoiteltavaa, kehitettävää tai jaettavaa muille. Aikuisorkesterissa eri-ikäiset soittajat kohtaavat saman nuottitelineen äärellä – kokemuksen ja innon yhdistelmä rikastuttaa kokonaisuutta. Eri ammateissa toimivat ihmiset kokoontuvat yhteen tekemään ja oppimaan uutta, tasavertaisina muusikkoina.

Puhallinorkesteri toimii yhteisönä, jossa jokaisella on paikkansa. Se tarjoaa vastapainoa arjelle, merkityksellistä tekemistä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Kannustava ilmapiiiri, toisten tukeminen ja yhdessä onnistuminen pitävät motivaation elävänä vuodesta toiseen.

Kotkan-Haminan nuorisoorkesterin luontevana jatkumona toimiva UIPO edustaa tätä ajatusta parhaimmillaan. Se on yhteisö, jossa musiikki yhdistää sukupolvia ja jossa jokainen soittaja – iästä tai taitota-

sosta riippumatta – on osa suurempaa tarinaa. Tarinaa, jossa oppiminen ei koskaan pääty ja jossa hymy, nauru, ystävyys ja toisten kannustaminen kulkevat käsi kädessä musiikin kanssa.

Aikuisena jokaisella on perhe, työ ja omat kiireensä, jotka voivat ajoittain etäännyttää harrastuksesta. Silti puhallinorkesterin ovi ei sulkeudu. Kun aika ja mahdollisuudet sallivat, jokainen on iloisesti tervetullut jatkamaan yhteistä matkaa.

Puhallinmusiikki ei ole vain harrastus. Se on elämänmittainen matka, eikä sen tarvitse päättyä ruuhkavuosiin.

Ameriikan pojat

TEKSTI PAUL NIEMISTÖ

Ameriikan pojat is pleased to announce that our catalogue of torviseitsikko publications have been edited for “FlexBand” and can be played by even the smallest bands. All titles have been edited to contain the following parts:

Standard Finnish septet: *E-flat soprano cornet, B-flat cornet I, B-flat cornet II, E-flat alto, B-flat tenor, B-flat baritone, BB-tuba* (concert pitch Bass Clef). Our wish is that brass players will try the conical brass instrumentation, but also welcome playing by mixed wind bands.

Additional parts provided: *Part 1 in B, Part 1 in C, Part 2 in C, Part 3 in C, Part 4 in F, Part 5 in B treble, Part 6 in B treble, Part 7 in B treble* (for bass clarinet). This should provide most parts for almost any band. No percussion is included but could be added ad lib. Additional parts in other transpositions can be requested.

This material is now available through FinnBandShop/Holvi online for 15 € per arrangement (PDF).

Our catalogue can also be found online at <https://ameriikanpojat.org/on-line-sheet-music/>

The “FA” (Finnish American) music was primarily composed in the United States by Finnish immigrants, but some pieces were by Finnish composers published by the Sibelius Club, Monessen PA. The “CF” (Classic Finnish) titles are mostly well known torviseitsikko repertoire which we edited into new parts from the old harder to read manuscripts. Included also are interes-

ting discoveries of fine Finnish music that is relatively unknown, some not published.

I will be visiting the “Valtakunnalliset puhallinpäivät Porissa” and will be happy to discuss this material with wind band directors.

Ameriikan pojat ilolla ilmoittaa, että torviseitsikko-julkaisumme katalogia on muokattu “flex-bändille” ja kappaleita voivat soittaa jopa pienimmät bändit. Kaikki kappaleet on muokattu sisältämään seuraavat stemmat:

Perinteinen suomalainen seitsikko: *Es-kornetti, B-kornetti I, B-kornetti II, Es-alttorvi, B-tenoritorvi, B-baritonitorvi, B-tuuba* (F-avaimella in C). Toivomme, että soittajat käyttävät perinteisiä seitsikkosoittimia, mutta kaikki puhallinsoittimet ovat toki mahdollisia.

Lisästemmat ovat seuraavat: *1 in B, 1 in C, 2 in C, 3 in C, 4 in F, 5 in B (G-avain), 6 in B (G-avain) ja 7 in B (G-avaimella bassoklarinetille)*. Näiden stemmojen pitäisi mahdollistaa kappaleet lähes mille tahansa puhallinorkesterille. Lyömäsoittimia ei ole mukana, mutta ne voi lisätä improvisoituna. Lisästemmoja voi pyytää myös muihin transponointeihin.

Tämä materiaali on nyt saatavilla FinnBandShopin/Holvin kautta verkossa hintaan 15 euroa per sovitus (PDF).

Katalogimme löytyy myös verkosta osoitteesta <https://ameriikanpojat.org/on-line-sheet-music/>

“FA” (Finnish American) -musiikki sävellettiin pääasiassa Yhdysvalloissa suomalaisten maahanmuuttajien toimesta, mutta osa teoksista oli suomalaisten säveltäjien käsialaa, ja niitä julkaisi Sibelius-klubi Monessenissa. “CF” (Classical Finnish) -teokset ovat pääasiassa tunnettuja torviseitsikko-ohjelmistoja, jotka muokkasimme vanhoista, vaikeammin luettavista käsikirjoituksista. Mukana on myös mielenkiintoisia löytöjä hienosta suomalaisesta musiikista, joka on suhteellisen tuntematonta ja josta osa on kustantamatta.

Aion vierailla Valtakunnallisilla Puhallinpäivillä Porissa, ja keskustelen mielelläni tästä materiaalista puhallinorkesterin johtajien kanssa.

Flex Band?

The appearance of “Flex Band” or “Flexible” arrangements began in the 2000s primarily in movie tunes and show medleys in the USA. After the COVID-19 pandemic the demand for music in smaller ensembles became essential. Larger American school music programs needed to downsize their classroom and could not perform music with full instrumentation. Thus, composers and arrangers met the need with an introduction of Flexible/Adaptable music. With class sizes reduced, the need for social distancing, and music programs suffering economic cutbacks, directors experienced significant changes in the function of the band rehearsal rooms. Quickly, the directors turned to music that suited their students’ needs rather than trying to meet the needs

*Music for
Torviseitsikko or
Flex Band via
FinnBandShop-Holvi.com*

of the music arranger. “Flex” music has existed now for over 20 years and has a slowly growing library by several composers and publishers. The system allows directors to assign instrumentalists based on their own band’s needs. In Finland several composers have included this instrumentation in their works (see FinnBandShop/Holvi).

There can be many different types and formats of “Flex” music. Currently, there is no standard number of parts, or which instruments to include, percussion guidelines, and few indicators for best balancing for “Flex” arrangements. However, the reason for flex music is that directors can incorporate most instruments, and there is an available part to play, meaning there is almost always a part written in the key and clef for most instruments. Ameriikan pojat offers the traditional Finnish “torviseitsiko” as a template for the seven-piece flex band. When analyzed, many band compositions are written with 4–6 lines of music, and when organized for flex band, the voicing is often SSATB, SATBB, or some variation of these five voicings (soprano, alto, tenor, baritone, bass). The music is written/arranged to accommodate the instruments that fit those ranges (i.e., soprano part = flute, alto part = horn). As a result, there are parts for soprano, alto, tenor, baritone, and bass-voiced instruments in the key they require.

The English terms “Flexible, Adaptable, Small Ensemble, and Reduced Instrumentation (also Chamber)” are used by composers to show a departure from the “standard” concert band instrumentation. While there seems to be an overlap between these terms, they all essentially indicate a reduction of the total number of parts needed to perform the composition. One other creative feature of the “FlexBand” scoring is that the bandmaster can adapt the com-

position to his personal creative tastes, with the melodic lines moving from instrument to instrument during the performance, thereby featuring different player and changing the texture. With a larger band, the FlexBand scoring can sound stronger in outdoor playing with doubling the parts as needed. It seems that this new idea in scoring is ideal for the Finnish youth band or village band where ideal instrumentation is not always possible.

“Flex Band”- tai “Flexible”-sovitusten ilmestyminen alkoi 2000-luvulla pääasiassa elokuvamusiikissa ja show-potpureissa Yhdysvalloissa. COVID-19-pandemian jälkeen pienempien kokoonpanojen musiikin tarve kasvoi olennaisesti. Suuret amerikkalaiset koulumusiikkiohjelmat joutuivat pienentämään opetusryhmiään eivätkä voineet esittää musiikkia täydellä soitinkokoonpanolla. Näin säveltäjät ja sovittajat vastasivat tarpeeseen ottamalla käyttöön joustavan/mukautettavan (Flexible/Adaptable) musiikin.

Kun luokkakoot pienenevät, turvavälit tulivat välttämättömiksi ja musiikkiohjelmat kärsivät taloudellisista leikkauksista, kapellimestarit kokivat merkittäviä muutoksia bändiharjoitustilojen toiminnassa. Nopeasti he siirtyivät käyttämään musiikkia, joka vastasi oppilaiden tarpeita, sen sijaan että olisivat yrittäneet täyttää musiikin sovittajan vaatimuksia. “Flex”-musiikkia on ollut olemassa jo yli 20 vuotta, ja useat säveltäjät ja kustantajat ovat vähitellen kasvattaneet sen ohjelmistoa. Järjestelmä antaa kapellimestareille mahdollisuuden jakaa soittajat oman orkesterinsa tarpeiden mukaan. Suomessa useat säveltäjät ovat sisällyttäneet tämän soitinnuksen teoksiinsa (ks. FinnBandShop/Holvi).

“Flex”-musiikkia on monenlaisia tyyppisiä ja muotoja. Tällä hetkellä ei ole olemassa vakiintunutta stem-

määmää, määrättyjä soitinvalintoja, lyömäsoittimien ohjeistusta, eikä juurikaan suosituksia parhaasta balanssista flex-sovituksissa. Flex-musiikin perusajatus on kuitenkin se, että kapellimestari voi sisällyttää mukaan useimmat soittimet, ja tarjolla on soitettava stemma – eli lähes aina on olemassa stemma oikeassa sävellajissa ja oikealla nuotitiavaimella useimmille soittimille. Ameriikan pojat tarjoaa perinteisen suomalaisen torviseitsikon malliksi seitsemänjäseniselle flex-bändille.

Tarkasteltaessa monia puhallinorkesterisävellyksiä huomataan, että ne on usein kirjoitettu 4–6 äänelle. Flex-bändille sovitettuina äänenkuljetus on usein SSATB, SATBB tai jokin näiden viiden äänen (sopraano, alto, tenori, baritoni, basso) muunnelma. Musiikki kirjoitetaan tai sovitetaan näihin äänialoihin sopiville soittimille (esim. sopraanostemma = huilu, alttostemma = käyrätorvi). Tämän seurauksena on olemassa stemmat sopraano-, alto-, tenori-, baritoni- ja bassosoittimille niille sopivissa sävellajeissa.

Englanninkielisiä termejä “Flexible, Adaptable, Small Ensemble ja Reduced Instrumentation (myös Chamber)” käytetään säveltäjien toimesta osoittamaan poikkeamaa “tavanomaisesta” konserttipuhallinorkesterin soitinnuksesta. Vaikka näiden termien välillä on päällekkäisyyttä, ne kaikki tarkoittavat olennaisesti sitä, että teoksen esittämiseen tarvittavien stemmojen kokonaismäärää on vähennetty.

Yksi “FlexBand”-soitinnuksen luovista ominaisuuksista on se, että kapellimestari voi mukauttaa teosta omien luovien mieltymystensä mukaan: melodialinjat voivat siirtyä soittimelta toiselle esityksen aikana, jolloin eri soittajat pääsevät esille ja soitintekstuuri muuttuu. Suuremassa kokoonpanossa FlexBand-soitinnus voi kuulostaa ulkona soitet-

taessa vahvemmalta, kun stemmoja tuplataan tarpeen mukaan. Tämä uusi soitinnusajattelu vaikuttaa erityisen sopivalta suomalaisille nuoris- ja harrastajaorkestereille, joissa ihanteellinen soitinkokoonpano ei aina ole mahdollinen.

Paul Niemistö at Olcott Park June 2013

SPOL tiedottaa

Uusi jäsenetu jäsenorkestereille

Yhteistyökumppanimme Soitin Laine tarjoaa SPOL:n jäsenorkestereiden käyttöön uuden bonusjärjestelmän. He tarjoavat jäsenorkestereille (ei yksityishenkilöille) kalenterivuoden aikana tapahtuneista hankinnoista 5 % bonuksen. Hyvityslasku tehdään heti seuraavan kalenterivuoden alussa ja sitä voi käyttää seuraaviin ostoihin. Osoitetiedojen päivittämiseksi ja bonusjärjestelmän aloittamiseksi orkesterin vastuuhenkilön pitäisi lähettää seuraavat tiedot sähköpostilla osoitteisiin jari.heinonen@soitinlaine.fi tai timo.mansikka-aho@soitinlaine.fi

Tilaajan/orkesterin tiedot (olisi hyvä olla vain 1 vastuuhenkilö!)

toimitusosoite

laskutusosoite

puhelinnumero ja sähköposti

Mahdolliset kysymykset ja tiedustelut suoraan Jarin tai Timon sähköpostiin.

Suuri kiitos Soitin Laineelle tästä yhteistyöstä!

Raine Ampujan kirja

SPOL:n kunniajäsen, pitkäaikainen liiton puheenjohtaja Raine Ampuja on saanut yhdessä Jukka-Pekka Aukian kanssa valmiiksi ison kirjoitusurakan. 9.4.2026 julkaistaan Otavan kustantamana Suomalaisen sotilasmusiikin historia – Kuninkaan, keisarin ja tasavallan palveluksessa. Raine kertoo kirjan olevan yhtä aikaa osa sotilasmusiikkia, mutta ennen kaikkea uusi näkökulma siihen, kuinka paljon sotilassoittajat ovat vaikuttaneet maamme musiikkielämään (Lue Rainen juttu tässä lehdessä).

Kirja on nyt tilattavissa OTAVAN verkkokaupasta ja 50 euron alennuksen saa OTAVAN kampanjakoodilla MARSSI2026 15.3.2026 asti.

Pienkeräys

Suuret ja lämpimät kiitokset vielä kaikille pienkeräykseemme osallistuneille.

Keräys tuotti 1325,02 €. Tämän lehden painatus on mahdollistettu pienkeräystuotoilla.

SPOL löytyy sekä Facebookista että Instagramista. Facebookissa liiton tiedotuskanavana toimiva sivusto löytyy nimellä Suomen Puhallinorkesteriliitto. Facebookissa on myös Mitä? Missä? Milloin? -SPOL ryhmä, joka on tarkoitettu aktiiviseen puhallinmusiikkikeskusteluun. Siellä voi markkinoida omia konsertteja ja keskustella ajankohtaisista asioista. Instagramista löydät meidät käyttäjätunnuksen @puhallinmusiikki takaa. Pääset seuraamaan tiliämme oheisella qr-koodilla.

Seuraava lehti

Seuraava lehti ilmestyy viikolla 21.

Lehden aineistopäivä on 3.5. ja ilmoitusten tilavaraukset 19.4. mennessä. Mediakortin löydät nettisivuiltamme.

Jos sinulla on ideoita lehden artikkeleiksi tai haluat varata lehteen tilaa omalle ilmoituksellesi, ole yhteydessä päätoimittaja Hanna-Mari Lehtoseen (spol.lehti@gmail.com).

Suomen Puhallinorkesteriliitto ry:n myöntämät ansiomerkit

Lieksan Nuorisopuhallinorkesteri

Kuparinen ansiomerkki

Haapalainen Ella

Heikkinen Emilia

Jaskanen Kirsi

Jaskanen Nuutti

Pehkonen Jesse

SPOL onnittelee!

Sotilasmusiikkiala järjestää:

SOITTO- MESTARUUS- KILPAILUT 2027

C-sarja - 12-vuotiaat
B-sarja - 13-16-vuotiaat
A-sarja - 17-20-vuotiaat

1.11.2026-28.2.2027 Videokarsinta

13.5.2027 Välierät

14.5.2027 Finaali

HAE MUKAAN!

Lisätietoa: sotilasmusiikki.fi

